

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2021

o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje

- a) pravidla pro předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků,
- b) práva a povinnosti výrobců při uvedení vybraných plastových výrobků na trh,
- c) práva a povinnosti související s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků
a
- d) působnost správních orgánů v oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných
plastových výrobků a v oblasti práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem
z vybraných plastových výrobků.

CELEX 32018L0851

CELEX 32019L0904

§ 2

Působnost zákona

(1) Tento zákon se použije na vybrané plastové výrobky bez ohledu na to, zda jsou na trh uváděny samostatně nebo jako součást nebo příslušenství jiných výrobků.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a na nakládání s vybranými plastovými výrobky, které se staly odpadem, zákon o odpadech.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, ve znění nařízení Komise (EU) 1357/2014, směrnice Komise (EU) 2015/1127, nařízení Rady (EU) 2017/997 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí.

(3) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se pro vybraný plastový výrobek, který je obalem nebo obalovým prostředkem, zákon o obalech.

CELEX 32019L0904

§ 3

Základní pojmy

(1) Plastem se pro účely tohoto zákona rozumí materiál tvořený polymerem podle čl. 3 bodu 5 nařízení (ES) č. 1907/2006²⁾, k němuž mohou být přidány přísady nebo další látky, a který může být hlavní strukturní složkou konečných výrobků. Plastem není materiál tvořený chemicky neupravenými přírodními polymery.

(2) Vybraným plastovým výrobkem se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) výrobek uvedený v částech A až D přílohy k tomuto zákonu, který je vyroben zcela nebo částečně z plastu a který není vyroben, navržen nebo uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu
 - 1. vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly tím, že bude vrácen výrobcí k opětovnému naplnění, nebo
 - 2. opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen,
- b) lovné zařízení obsahující plast, nebo
- c) výrobek z oxo-rozložitelného plastu.

(3) Pro účely tohoto zákona se dále rozumí

- a) oxo-rozložitelným plastem plastové materiály, které obsahují přísady, jež prostřednictvím oxidace způsobují rozpad plastového materiálu na mikročástice nebo chemický rozklad,
- b) výrobcem
 - 1. podnikatel usazený v České republice, který bez ohledu na způsob prodeje, včetně použití prostředků komunikace na dálku²⁾, vyrábí, plní, prodává nebo dováží a uvádí na trh vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné, s výjimkou osoby vykonávající rybolovnou činnost podle čl. 4 bodu 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013³⁾, nebo
 - 2. podnikatel, který prostřednictvím použití prostředků komunikace na dálku²⁾ prodává přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné, s výjimkou osoby vykonávající rybolovnou činnost podle čl. 4 bodu 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013³⁾,
- c) lovným zařízením jakákoli část nebo součást zařízení, která se používá při rybolovu nebo v akvakultuře k cílenému lovu nebo chovu biologických mořských zdrojů nebo která pluje na mořské hladině a používá se za účelem přilákat a ulovit nebo chovat tyto biologické mořské zdroje,

²⁾ § 1820 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES, v platném znění.

- d) uvedením na trh první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku,
- e) uvedením do oběhu každé úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky k distribuci, spotřebě nebo použití po jeho uvedení na trh,
- f) dovozem propuštění vybraného plastového výrobku ze země mimo Evropskou unii na území České republiky do celního režimu volného oběhu, aktivního zušlechťovacího styku, dočasného použití nebo uskladnění v celním skladu,
- g) konečným uživatelem osoba užívající vybraný plastový výrobek, než se stal odpadem a než byl odevzdán osobě oprávněné k jeho převzetí,
- h) kolektivním systémem systém plnění povinností výrobců vytvořený výhradně výrobcí vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu,
- i) provozovatelem kolektivního systému právnická osoba, která provozuje kolektivní systém na základě oprávnění vydaného podle tohoto zákona,
- j) členským státem členský stát Evropské unie nebo jiný smluvní stát Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

CELEX 32018L0851
CELEX 32019L0904

§ 4

Způsoby plnění povinností výrobcem

(1) Výrobce plní povinnosti podle § 7 nebo 8 samostatně, svým jménem a na vlastní náklady, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Výrobce plní povinnosti podle § 9 nebo 10

- a) samostatně, svým jménem a na vlastní náklady, nebo
- b) v kolektivním systému, a to na základě písemně uzavřené smlouvy o zajištění plnění povinností výrobce (dále jen „smlouva o kolektivním plnění“) s provozovatelem kolektivního systému; to neplatí, jde-li o výrobce podle odstavce 3. Odpovědnost výrobce za plnění těchto povinností nezaniká, pokud provozovatel kolektivního systému jejich plnění nezajistí.

(3) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 4 části C přílohy k tomuto zákonu nebo lovných zařízení obsahujících plast plní povinnosti podle § 9 samostatně, svým jménem a na vlastní náklady.

CELEX 32019L0904

§ 5

Pověřený zástupce

(1) Není-li výrobce usazen v České republice, je oprávněn si za účelem plnění povinností stanovených tímto zákonem určit pověřeného zástupce.

(2) Výrobce podle § 3 odst. 3 písm. b) bodu 2, který prodává vybrané plastové výrobky uvedené v části D přílohy k tomuto zákonu nebo lovná zařízení obsahující plast přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, je povinen určit si za účelem plnění povinností stanovených tímto zákonem pověřeného zástupce.

(3) Osoba usazená v České republice, která dodává vybrané plastové výrobky uvedené v části D přílohy k tomuto zákonu nebo lovná zařízení obsahující plast prostřednictvím prostředků komunikace na dálku²⁾ přímo konečným uživatelům do jiného členského státu, je povinna v souladu s právními předpisy tohoto členského státu určit si pověřeného zástupce za účelem plnění povinností vyplývajících z právních předpisů tohoto členského státu ve vztahu k těmto vybraným plastovým výrobkům.

(4) Pověřeného zástupce lze určit pouze na základě písemné smlouvy. Pověřeným zástupcem podle odstavce 1 nebo 2 může být pouze osoba oprávněná k podnikání, která je usazená v České republice. Pověřeným zástupcem podle odstavce 1 nebo 2 nelze určit provozovatele kolektivního systému; plnění povinností výrobce pověřeným zástupcem v kolektivním systému tím není dotčeno.

(5) Pověřený zástupce podle odstavce 1 nebo 2 plní všechny povinnosti výrobce stanovené tímto zákonem.

CELEX 32018L0851

CELEX 32019L0904

ČÁST DRUHÁ

OPATŘENÍ K OMEZENÍ DOPADU VYBRANÝCH PLASTOVÝCH VÝROBKŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

§ 6

Zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu

(1) Právníká nebo podnikající fyzická osoba nesmí uvádět na trh vybrané plastové výrobky uvedené v části A přílohy k tomuto zákonu a výrobky z oxo-rozložitelného plastu.

(2) Právníká nebo podnikající fyzická osoba nesmí uvádět vybrané plastové výrobky podle odstavce 1 do oběhu.

CELEX 32019L0904

§ 7

Evidence vedená výrobcem

(1) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v částech B až D přílohy k tomuto zákonu nebo lovných zařízení obsahujících plast je povinen vést evidenci množství těchto vybraných plastových výrobků, které uvedl na trh, a to v hmotnostních jednotkách.

Evidence se nevede pro vybrané plastové výrobky uvedené v bodě 5 části B přílohy k tomuto zákonu.

(2) Výrobce podle odstavce 1 je povinen

- a) uchovávat údaje z evidence podle odstavce 1 po dobu 5 let,
- b) ohlašovat údaje z evidence podle odstavce 1 za uplynulý kalendářní rok nejpozději do 15. února následujícího roku Ministerstvu životního prostředí (dále jen „ministerstvo“), pokud nemá uzavřenu smlouvu o kolektivním plnění s provozovatelem kolektivního systému pro dané vybrané plastové výrobky, a
- c) předložit v rámci kontroly na požádání České inspekce životního prostředí (dále jen „inspekce“) dokumenty dokládající pravdivost a úplnost údajů uvedených v evidenci.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou rozsah a způsob vedení evidence podle odstavce 1 a ohlašování údajů z této evidence.

CELEX 32018L0851
CELEX 32019L0904

§ 8

Označování vybraných plastových výrobků

(1) Výrobce zajistí, aby každý vybraný plastový výrobek uvedený v části B přílohy k tomuto zákonu, který uvádí na trh, byl opatřen viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením, které konečným uživatelům poskytne informace o

- a) vhodných postupech nakládání s vybraným plastovým výrobkem, který se stal odpadem, nebo o způsobech zbavování se tohoto odpadu, kterých je třeba se v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady u daného vybraného plastového výrobku vyvarovat, a
- b) přítomnosti plastů ve vybraném plastovém výrobku a z toho vyplývajících negativních dopadů zbavování se odpadu z tohoto vybraného plastového výrobku mimo místa určená k odkládání odpadu na životní prostředí.

(2) Označování vybraných plastových výrobků podle odstavce 1 výrobce zajistí podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/2151⁴⁾.

CELEX 32019L0904

§ 9

Osvětová činnost

(1) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v části C přílohy k tomuto zákonu nebo lovných zařízení obsahujících plast je povinen provádět pro vybrané plastové

⁴⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/2151 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví pravidla pro harmonizované specifikace pro označování plastových výrobků na jedno použití uvedených v části D přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí.

výrobky jím uváděné na trh osvětovou činností zaměřenou na informování konečného uživatele a změnu spotřebitelského chování.

(2) Výrobce podle odstavce 1 je povinen v rámci osvětové činnosti informovat konečné uživatele zejména prostřednictvím informačních kampaní o

- a) dostupnosti opětovně použitelných alternativ a systémech opětovného použití vybraných plastových výrobků, vhodných způsobech nakládání s odpady z vybraných plastových výrobků a o osvědčených postupech řádného nakládání s odpady, které neohrožují lidské zdraví a nepoškozují životní prostředí,
- b) negativních dopadech zbavování se odpadu z vybraných plastových výrobků mimo místa určená k jeho odkládání na životní prostředí, zejména na mořské prostředí, a
- c) dopadu nevhodných způsobů zbavování se odpadu z vybraných plastových výrobků na kanalizační síť.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou minimální rozsah a způsob vedení informačních kampaní podle odstavce 2 a jejich zaměření na konkrétní cílové skupiny konečných uživatelů.

CELEX 32018L0851

CELEX 32019L0904

§ 10

Úhrada nákladů obcí výrobcem

(1) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu je povinen

- a) hradit obcím na základě písemné smlouvy náklady vynaložené na
 - 1. úklid odpadu z těchto vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu a
 - 2. soustřeďování odpadu z těchto vybraných plastových výrobků v rámci obecního systému odpadového hospodářství, jeho přepravu a zpracování a
- b) zaslat ministerstvu údaje o množství odpadu z těchto vybraných plastových výrobků soustřeďovaného v rámci obecních systémů odpadového hospodářství v obcích, s nimiž má uzavřenu smlouvu podle písmene a), za uplynulý kalendářní rok do 30. června následujícího roku.

(2) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 2 nebo 3 části D přílohy k tomuto zákonu je povinen na základě písemné smlouvy hradit obcím náklady vynaložené na úklid odpadu z těchto vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu.

(3) Výrobce podle odstavce 1 nebo 2 je povinen smluvně zajistit takový počet obcí, aby podíl smluvně zajištěných obcí, kterým budou náklady hrazeny, činil minimálně 90 % z celkového počtu obcí v České republice, a aby podíl obyvatel žijících v těchto obcích činil minimálně 90 % z celkového počtu obyvatel České republiky.

(4) Náklady hrazené podle odstavce 1 nebo 2 musí výrobce hradit v takové výši, aby odrážely reálné náklady a nebyly stanoveny v nepřiměřené výši. Způsob výpočtu nákladů výrobce zveřejní na svých internetových stránkách.

CELEX 32019L0904

ČÁST TŘETÍ

KOLEKTIVNÍ SYSTÉM

§ 11

Obecné ustanovení

Pokud se pro účely této hlavy použije obdobně zákon o výrobcích s ukončenou životností⁵⁾, rozumí se

- a) vybraným výrobkem vybraný plastový výrobek a
- b) výrobkem s ukončenou životností odpad z vybraných plastových výrobků.

§ 12

Provozování kolektivního systému

(1) Provozovat kolektivní systém lze pouze na základě oprávnění vydaného ministerstvem.

(2) Provozovatel kolektivního systému může provozovat pouze jeden kolektivní systém, a to pro plnění povinností výrobců těch vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, které společníci nebo akcionáři (dále jen „společník“) provozovatele kolektivního systému jako výrobci uvádějí na trh.

§ 13

Oprávnění k provozování kolektivního systému

(1) Ministerstvo vydá oprávnění k provozování kolektivního systému na základě žádosti osoby, která splní podmínky pro vydání tohoto oprávnění. Pro podmínky vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 35 zákona o výrobcích s ukončenou životností, s výjimkou § 35 odst. 2 písm. b) a h). Společníky žadatele mohou být výhradně výrobci vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, pro které žadatel hodlá zajišťovat kolektivní plnění povinností podle tohoto zákona.

(2) Pro žádost o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 36 zákona o výrobcích s ukončenou životností, s výjimkou § 36 odst. 3 písm. f) bodů 2 až 5, § 36 odst. 3 písm. h) a § 36 odst. 3 písm. i) bodu 3. Součástí žádosti jsou dále

- a) vzory smluv o úhradě nákladů podle § 15 odst. 6; vzor smlouvy o úhradě nákladů na soustřeďování odpadu podle § 15 odst. 4 písm. b) předkládá pouze žadatel, který hodlá

⁵⁾ Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, ve znění pozdějších předpisů.

zajišťovat kolektivní plnění povinností výrobců vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu a

b) návrh metodiky výpočtu nákladů na úklid odpadu podle § 15 odst. 8.

(3) Pro vydání rozhodnutí o žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 37 odst. 1 a 2 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému obsahuje označení druhu vybraných plastových výrobků, pro které bude zajišťováno kolektivní plnění povinností výrobců, a podmínky zajišťování kolektivního plnění stanovené podle projektu zajišťování kolektivního plnění žadatele.

(4) Pro změnu oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 38 zákona o výrobcích s ukončenou životností, s výjimkou § 38 odst. 1 písm. c).

(5) Pro oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 39 odst. 1 a 2 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

(6) Přestane-li provozovatel kolektivního systému nebo společník provozovatele kolektivního systému splňovat některou z podmínek nutných pro vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, s výjimkou podmínek podle § 35 odst. 2 písm. i) a j) zákona o výrobcích s ukončenou životností, je provozovatel kolektivního systému povinen oznámit bez zbytečného odkladu tuto skutečnost ministerstvu a současně mu sdělit, jakým způsobem bude zjednána náprava.

(7) Žádost o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se podává na formuláři, který stanoví ministerstvo vyhláškou.

CELEX 32018L0851

§ 14

Předmět činnosti a omezení provozovatele kolektivního systému

(1) Pro vymezení předmětu činnosti provozovatele kolektivního systému se použije obdobně § 40 odst. 1 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

(2) Pro omezení provozovatele kolektivního systému se použije obdobně § 41 odst. 2, 3 a 5 až 8 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

(3) Provozovatel kolektivního systému nesmí uzavřít s osobou, která k němu nebo jeho společníkovi má zvláštní vztah podle odstavce 4, smlouvu, která by vzhledem ke své povaze, účelu nebo riziku nebyla uzavřena při vynaložení péče řádného hospodáře, nesmí zajišťovat dluhy této osoby ani na ni bezúplatně převádět majetek. Právní jednání, které je s tím v rozporu, nemá právní účinky.

(4) Pro vymezení osob, které mají k provozovateli kolektivního systému nebo ke společníkovi provozovatele kolektivního systému zvláštní vztah, se použije obdobně § 43 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

§ 15

Povinnosti provozovatele kolektivního systému

(1) Pro povinnosti provozovatele kolektivního systému se použije obdobně § 44 odst. 1 až 3 a 6 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

(2) Provozovatel kolektivního systému zveřejní vzor smlouvy o kolektivním plnění, včetně sazeb pro výpočet peněžitých plnění na základě této smlouvy, na svých internetových stránkách nejpozději v den, kdy takový vzor smlouvy poprvé použije.

(3) Provozovatel kolektivního systému je povinen do 30 dnů ode dne rozhodnutí valné hromady nebo přijetí rozhodnutí mimo valnou hromadu předložit ministerstvu

- a) opis aktuálního znění seznamu společníků provozovatele kolektivního systému s uvedením jejich podílu na základním kapitálu a na hlasovacích právech, ke dni tohoto rozhodnutí, je-li provozovatel kolektivního systému společností s ručením omezeným,
- b) výpis z evidence emise zaknihovaných cenných papírů nebo výpis z evidence imobilizovaných cenných papírů, pokud jde o emisi akcií provozovatele kolektivního systému, k rozhodnému dni k učinění tohoto rozhodnutí valné hromady⁶⁾, nebo opis seznamu všech akcionářů, kteří jsou vlastníky akcií na jméno, k rozhodnému dni pro učinění tohoto rozhodnutí, je-li provozovatel kolektivního systému akciovou společností, a
- c) zápis z jednání valné hromady, a to minimálně v rozsahu, v němž se jednání valné hromady týkalo skutečností zapisovaných do obchodního rejstříku a rozhodování o schválení účetní závěrky, o úhradě ztráty nebo o schválení převodu, pachtu nebo zastavení obchodního závodu nebo text rozhodnutí přijatého mimo valnou hromadu.

(4) Provozovatel kolektivního systému je povinen zajistit, aby výše peněžních příspěvků hrazených výrobcí za účelem zajištění kolektivního plnění pokrývala

- a) náklady vynaložené obcemi na úklid odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, kterého se koneční uživatelé zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu; tato povinnost se vztahuje pouze k tomu druhu vybraných plastových výrobků, pro který bylo provozovateli kolektivního systému vydáno oprávnění k provozování kolektivního systému,
- b) náklady vynaložené obcemi na soustřeďování odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu v rámci obecního systému odpadového hospodářství, jeho přepravu a zpracování; to platí pouze pro provozovatele kolektivního systému zajišťujícího kolektivní plnění povinností výrobců těchto vybraných plastových výrobků,
- c) náklady na osvětovou činnost podle § 9,
- d) náklady na tvorbu rezervy podle § 18 odst. 1,
- e) náklady na vedení evidencí, zpracování a zasílání ročních zpráv a jejich uchovávání podle § 21 a

⁶⁾ § 405 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

- f) běžné administrativní náklady nutné k zajištění činnosti provozovatele kolektivního systému.

(5) Provozovatel kolektivního systému je povinen zjišťovat pro různé velikostní skupiny obcí výši průměrných nákladů obcí na

- a) úklid odpadu podle odstavce 4 písm. a) a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu; tato povinnost se vztahuje pouze k tomu druhu vybraných plastových výrobků v části D přílohy k tomuto zákonu, pro který bylo provozovateli kolektivního systému vydáno oprávnění k provozování kolektivního systému, a
- b) soustřeďování odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu podle odstavce 4 písm. b) a jeho přepravu a zpracování; to platí pouze pro provozovatele kolektivního systému zajišťujícího kolektivní plnění povinností výrobců těchto vybraných plastových výrobků.

(6) Provozovatel kolektivního systému je povinen uzavřít s každou obcí, která o uzavření projeví zájem, smlouvu o úhradě nákladů podle odstavce 4 písm. a) nebo b) za podmínek obdobných jako s ostatními obcemi; za uzavření smlouvy nesmí provozovatel kolektivního systému požadovat žádnou formu úhrady. Smlouvu o úhradě nákladů podle odstavce 4 písm. b) je povinen s obcí uzavřít pouze provozovatel kolektivního systému plnící povinnosti výrobců vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu.

(7) Provozovatel kolektivního systému zajišťující kolektivní plnění povinností výrobce podle § 10 odst. 1 nebo 2 je povinen mít do 1 roku ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému smluvně zajištěn takový počet obcí, aby podíl smluvně zajištěných obcí, kterým budou náklady hrazeny, činil minimálně 90 % z celkového počtu obcí v České republice a aby podíl obyvatel žijících v těchto obcích činil minimálně 90 % z celkového počtu obyvatel České republiky.

(8) Provozovatel kolektivního systému vypracuje metodiku výpočtu nákladů na úklid odpadu podle odstavce 4 písm. a) na základě průměrných nákladů zjišťovaných podle odstavce 5 tak, aby odrážela reálné náklady na úklid odpadu a tyto náklady nebyly stanoveny v nepřiměřené výši. Tuto metodiku provozovatel kolektivního systému zveřejní na svých internetových stránkách.

CELEX 32018L0851
CELEX 32019L0904

§ 16

Povinnosti společníků provozovatele kolektivního systému

Společník provozovatele kolektivního systému je povinen uzavřít s provozovatelem kolektivního systému, jehož je společníkem, smlouvu o kolektivním plnění, a to pro všechny vybrané plastové výrobky, které tento společník uvádí na trh a pro které zároveň bylo tomuto provozovateli kolektivního systému vydáno oprávnění k provozování kolektivního systému.

§ 17

Povinnosti výrobců při kolektivním plnění

(1) Pro plnění povinností výrobců v kolektivním systému se použije obdobně § 45 odst. 1 a 3 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Výrobce vykazuje provozovateli kolektivního systému údaje o množství vybraných plastových výrobků, které uvedl na trh, pouze v hmotnostních jednotkách.

(2) Výrobce smí uzavřít smlouvu o kolektivním plnění pro daný druh vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, který uvádí na trh, pouze s jedním provozovatelem kolektivního systému.

§ 18

Hospodaření provozovatele kolektivního systému a rezerva

(1) Pro hospodaření provozovatele kolektivního systému a vytváření rezervy určené na krytí budoucích nákladů se použije obdobně § 46 odst. 1 až 4 a § 48 odst. 1 až 5 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Provozovatel kolektivního systému vynakládá náklady způsobem umožňujícím kontrolu ze strany ministerstva.

(2) Provozovatel kolektivního systému je povinen zabezpečit, aby výše peněžních příspěvků stanovovaných výrobcům za účelem zajištění kolektivního plnění jejich povinností nepřesahovala náklady nezbytné pro plnění těchto povinností hospodárným způsobem. Provozovatel kolektivního systému zašle ministerstvu zprávu o plnění této povinnosti za uplynulý kalendářní rok vyhotovenou jeho kontrolním orgánem nejpozději do 6 měsíců od skončení tohoto kalendářního roku.

CELEX 32018L0851

CELEX 32019L0904

§ 19

Vrácení peněžního příspěvku

(1) Provozovatel kolektivního systému v případě, že se vybraný plastový výrobek nestane na území České republiky odpadem, vrátí obdržený peněžní příspěvek výrobce na zajištění úklidu odpadu z vybraných plastových výrobků podle § 15 odst. 4 písm. a) nebo na soustředování, přepravu a zpracování tohoto odpadu podle § 15 odst. 4 písm. b) osobě, která prokáže, že vybraný plastový výrobek po uvedení na trh v České republice dodala do jiného členského státu nebo vyvezla do jiného než členského státu. Nemá-li touto osobou výrobce, může provozovatel kolektivního systému vyžadovat doložení souhlasu výrobce s vrácením příspěvku.

(2) Pro vrácení peněžního příspěvku podle odstavce 1 se použije obdobně § 47 odst. 2 a 3 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

§ 20

Vzájemná spolupráce mezi provozovateli kolektivních systémů

(1) Provozovatel kolektivního systému může uzavřít s jedním nebo více provozovateli kolektivních systémů pro tentýž druh vybraných plastových výrobků písemnou smlouvu o sdílení

- a) nákladů na zajišťování úklidu, soustřeďování, přepravy nebo zpracování odpadu z vybraných plastových výrobků, nebo
- b) nákladů nebo jiné spolupráci v oblasti osvětové činnosti podle § 9.

(2) Smluvní strany smlouvy podle odstavce 1 jsou povinny předložit stejnopis nebo úředně ověřenou kopii této smlouvy ministerstvu do 30 dnů ode dne jejího uzavření; postačí, splní-li tuto povinnost jedna ze smluvních stran.

§ 21

Evidence vedené provozovatelem kolektivního systému a roční zpráva

(1) Provozovatel kolektivního systému je povinen vést evidenci

- a) výrobců, s nimiž má uzavřenou smlouvu o kolektivním plnění; pro rozsah vedených údajů se použije obdobně § 26 písm. a) až d), f) a g) zákona o výrobcích s ukončenou životností a
- b) množství vybraných plastových výrobků uvedených na trh výrobci, s nimiž má uzavřenou smlouvu o kolektivním plnění, a to v hmotnostních jednotkách.

(2) Provozovatel kolektivního systému je povinen poskytnout ministerstvu na jeho vyžádání údaje z evidencí podle odstavce 1.

(3) Provozovatel kolektivního systému je povinen zpracovat roční zprávu o vybraných plastových výrobcích a tuto zprávu do 30. června následujícího roku zaslat ministerstvu. Pro zpracování roční zprávy o vybraných plastových výrobcích se použijí obdobně § 48 odst. 6 a § 51 odst. 2, 3, 5 a 6 zákona o výrobcích s ukončenou životností s tím, že výrobky s ukončenou životností se rozumí vybrané plastové výrobky.

(4) Provozovatel kolektivního systému je povinen

- a) uchovávat údaje z evidencí podle odstavce 1 a roční zprávu o vybraných plastových výrobcích po dobu 5 let a
- b) předložit v rámci kontroly na požádání inspekce nebo ministerstva dokumenty dokládající pravdivost a úplnost údajů uvedených v evidencích podle odstavce 1 a v roční zpravě o vybraných plastových výrobcích.

(5) Ministerstvo stanoví vyhláškou rozsah a způsob vedení evidencí podle odstavce 1 a obsah roční zprávy o vybraných plastových výrobcích.

CELEX 32018L0851

§ 22

Ověřování údajů

(1) Provozovatel kolektivního systému je povinen mít řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku ověřenou auditorem.

(2) Provozovatel kolektivního systému je povinen zajistit, aby auditor provedl ověření správnosti a úplnosti

- a) údajů o množství vybraných plastových výrobků uvedených na trh, které výrobci vykazali provozovateli kolektivního systému, a
- b) vedení evidencí podle § 21 odst. 1.

(3) Provozovatel kolektivního systému je povinen zajistit ověření podle odstavce 2 v každém kalendářním roce, ve kterém je oprávněn k provozování kolektivního systému. Zprávu o ověření účetní závěrky podle odstavce 1 a zprávu nebo zprávy o ověření podle odstavce 2 je provozovatel kolektivního systému povinen ministerstvu zaslat nejpozději do 6 měsíců od skončení ověřovaného období.

(4) Výrobci jsou povinni poskytnout provozovateli kolektivního systému nezbytnou součinnost za účelem splnění jeho povinností stanovené v odstavci 2.

- (5) Ministerstvo stanoví vyhláškou minimální rozsah ověření podle odstavce 2 písm.
- a).

CELEX 32018L0851

§ 23

Kontrola nad činností provozovatele kolektivního systému

Pro kontrolu nad činností provozovatele kolektivního systému se použije obdobně § 54 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

CELEX 32018L0851

§ 24

Zánik oprávnění k provozování kolektivního systému a převod peněžních prostředků

(1) Pro zánik oprávnění k provozování kolektivního systému se použije obdobně § 55 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Za závažné porušení povinnosti provozovatele kolektivního systému se považuje rovněž nesplnění povinnosti podle § 15 odst. 7.

(2) Právnícká osoba, jejíž oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo, je povinna převést peněžní prostředky obdobně podle § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Peněžní prostředky lze převést obdobně podle § 56 odst. 3 věty první zákona o výrobcích s ukončenou životností pouze tehdy, pokud na území České republiky nepůsobí žádný provozovatel kolektivního systému plnící povinnosti výrobce pro daný druh vybraných plastových výrobků podle tohoto zákona; podmínka zápisu do Seznamu výrobců podle zákona o výrobcích s ukončenou životností přitom není vyžadována.

ČÁST ČTVRTÁ

PŘESTUPKY

§ 25

Přestupky výrobce

(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako výrobce nebo pověřený zástupce dopustí přestupku tím, že

- a) plní povinnost výrobce způsobem, který je v rozporu s § 4,
- b) v rozporu s § 5 odst. 2 si neurčí pověřeného zástupce nebo si ho určí v rozporu s § 5 odst. 4 nebo 5,
- c) nevede stanoveným způsobem a ve stanoveném rozsahu evidenci podle § 7 odst. 1,
- d) v rozporu s § 7 odst. 2 písm. a) neuchovává údaje z evidence po stanovenou dobu, neohlásí údaje z evidence podle § 7 odst. 2 písm. b) nebo nepředloží inspekci dokumenty dokládající jejich pravdivost a úplnost podle § 7 odst. 2 písm. c),
- e) v rozporu s § 8 při uvedení na trh neoznačí nebo označí v rozporu s požadavky stanovenými tímto zákonem nebo prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/2151 vybraný plastový výrobek uvedený v
 - 1. bodů 1 nebo 3 části B přílohy k tomuto zákonu,
 - 2. bodů 2 nebo 5 části B přílohy k tomuto zákonu, nebo
 - 3. bodů 4 části B přílohy k tomuto zákonu,
- f) neprovádí osvětovou činnost podle § 9 stanoveným způsobem a ve stanoveném rozsahu,
- g) neuhradí náklady obci podle § 10 odst. 1 písm. a) nebo § 10 odst. 2, nezašle ministerstvu údaje podle § 10 odst. 1 písm. b) nebo nesplní některou z povinností podle § 10 odst. 3 nebo 4,
- h) nesplní některou z povinností výrobce při kolektivním plnění stanovených v § 17, nebo
- i) neposkytne provozovateli kolektivního systému nezbytnou součinnost podle § 22 odst. 4.

(2) Za přestupky lze uložit pokutu do

- a) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. d) nebo i),
- b) 2 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f), nebo
- c) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až c), e), g) nebo h).

CELEX 32019L0904

§ 26

Přestupky provozovatele kolektivního systému

(1) Provozovatel kolektivního systému se dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 13 odst. 6 neoznámí ministerstvu stanovenou skutečnost nebo mu nesdělí, jakým způsobem bude zjednána náprava,
- b) v rozporu s § 14 odst. 1 vykonává činnost, která nesmí být předmětem činnosti provozovatele kolektivního systému,
- c) poruší některou z povinností týkajících se omezení provozovatele kolektivního systému stanovených v § 14 odst. 2 nebo 3,
- d) nesplní některou z povinností provozovatele kolektivního systému stanovených v § 15 odst. 1, 4 až 6 nebo 8,
- e) nezveřejní dokumenty podle § 15 odst. 2 nebo ministerstvu nepředloží dokumenty podle § 15 odst. 3,
- f) nesplní některou z povinností týkajících se hospodaření provozovatele kolektivního systému nebo rezervy stanovených v § 18,
- g) v rozporu s § 19 odst. 1 nevrátí obdržení peněžní příspěvek od výrobce v případě, že se vybraný plastový výrobek nestane na území České republiky odpadem,
- h) v rozporu s § 20 odst. 2 nepředloží ministerstvu stejnopis nebo úředně ověřenou kopii uzavřené smlouvy,
- i) nevede stanoveným způsobem a ve stanoveném rozsahu evidence podle § 21 odst. 1 nebo v rozporu s § 21 odst. 2 neposkytne údaje z těchto evidencí ministerstvu,
- j) v rozporu s § 21 odst. 3 nezpracuje roční zprávu o vybraných plastových výrobcích nebo ji nezašle do 30. června následujícího roku ministerstvu,
- k) neuchovává údaje z evidencí nebo roční zprávu o vybraných plastových výrobcích podle § 21 odst. 4 písm. a) nebo nedoloží jejich pravdivost nebo úplnost podle § 21 odst. 4 písm. b), nebo
- l) poruší některou z povinností týkajících se ověření údajů auditorem stanovených v § 22 odst. 1 až 3.

(2) Za přestupky lze uložit pokutu do

- a) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo e),
- b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. h) nebo i),
- c) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. g) nebo j) až l), nebo
- d) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), c), d) nebo f).

CELEX 32019L0904

§ 27

Další přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 5 odst. 3 si neurčí pověřeného zástupce nebo si ho určí v rozporu s § 5 odst. 4 nebo 5,
- b) v rozporu s § 6 odst. 1 nebo 2 uvádí na trh nebo do oběhu vybrané plastové výrobky uvedené v
 - 1. bodu 1 nebo 6 části A přílohy k tomuto zákonu nebo výrobky z oxo-rozložitelného plastu, nebo
 - 2. bodech 2 až 5 nebo 7 až 9 části A přílohy k tomuto zákonu,
- c) v rozporu s § 12 odst. 1 provozuje kolektivní systém bez oprávnění,
- d) jako společník provozovatele kolektivního systému neuzavře s provozovatelem kolektivního systému smlouvu o kolektivním plnění podle § 16, nebo
- e) jako právnická osoba, jejíž oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo, nepřevéde všechny dosud nevyužité peněžní prostředky získané z příspěvků výrobců včetně výnosů z nich nebo prostředky tvořící rezervu podle § 24 odst. 2.

(2) Za přestupky lze uložit pokutu do

- a) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo d), nebo
- b) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), c) nebo e).

CELEX 32019L0904

§ 28

Společná ustanovení k přestupkům

(1) Přestupky podle tohoto zákona projednává

- a) inspekce, jde-li o přestupky podle § 25 odst. 1 písm. a) až d) a f) až i), § 26 a § 27 odst. 1 písm. a) a c) až e),
- b) Česká obchodní inspekce, jde-li o přestupky podle § 25 odst. 1 písm. e) bodu 1 a § 27 odst. 1 písm. b) bodu 1,
- c) Státní zemědělská a potravinářská inspekce, jde-li o přestupek podle § 25 odst. 1 písm. e) bodu 3, nebo
- d) krajská hygienická stanice, jde-li o přestupek podle § 25 odst. 1 písm. e) bodu 2 a § 27 odst. 1 písm. b) bodu 2.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba neodpovídá za přestupek podle § 25 odst. 1 písm. f) nebo g), jestliže k porušení povinnosti došlo do 3 měsíců ode dne, kdy provozovateli kolektivního systému, s nímž právnická nebo podnikající fyzická osoba uzavřela smlouvu o kolektivním plnění, zaniklo oprávnění k provozování kolektivního systému.

(3) Pokuty uložené

- a) Českou obchodní inspekci vybírá Česká obchodní inspekce,
- b) Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci vybírá Státní zemědělská a potravinářská inspekce,
- c) krajskou hygienickou stanicí vybírá krajská hygienická stanice, která je uložila.

(4) Od uložení správního trestu lze upustit též tehdy, jestliže pachatel přestupku zajistil odstranění následků porušení povinnosti, přijal faktická opatření zamezující dalšímu trvání nebo obnově protiprávního stavu a uložení pokuty by vzhledem k nákladům na učiněná opatření vedlo k nepřiměřené tvrdosti. Z důvodu provádění opatření zamezujících vzniku dalších nepříznivých následků lze řízení o přestupku přerušit.

ČÁST PÁTÁ

VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

§ 29

Správní orgány vykonávající státní správu v oblasti odpadu z vybraných plastových výrobků

(1) Státní správu na úseku předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpady z vybraných plastových výrobků vykonávají

- a) ministerstvo,
- b) Ministerstvo průmyslu a obchodu,
- c) inspekce,
- d) Česká obchodní inspekce,
- e) Státní zemědělská a potravinářská inspekce,
- f) krajské hygienické stanice a
- g) orgány Celní správy České republiky.

(2) Správní orgány uvedené v odstavci 1 vzájemně spolupracují a poskytují si odbornou pomoc při výkonu státní správy na úseku předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpady z vybraných plastových výrobků.

§ 30

Ministerstvo

(1) Ministerstvo řídí výkon státní správy na úseku předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí inspekce.

(2) Ministerstvo vykonává kontrolu na úseku státní správy vykonávané podle tohoto zákona; kontroluje, jak správní orgány vykonávající státní správu na úseku předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků dodržují ustanovení tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení.

(3) Ministerstvo

a) rozhoduje o

1. žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému,
2. změně rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému,
3. souhlasu k přeměně provozovatele kolektivního systému,
4. souhlasu k převodu, pachtu nebo zástavě obchodního závodu provozovatele kolektivního systému a
5. zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému,

b) vede seznam rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému a rozhodnutí o jejich změnách nebo zrušení,

c) shromažďuje a zpracovává údaje

1. obsažené v žádostech o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému a v žádostech o změnu oprávnění k provozování kolektivního systému,
2. zaslané výrobcem podle § 7 odst. 2 písm. b),
3. zaslané provozovatelem kolektivního systému v roční zprávě o vybraných plastových výrobcích,
4. poskytnuté provozovatelem kolektivního systému podle § 15 odst. 3, § 18 a § 21 odst. 2 a
5. obsažené ve zprávách o ověření podle § 22,

d) zveřejňuje v rozsahu a způsobem stanoveným tímto zákonem

1. seznam vydaných oprávnění k provozování kolektivního systému a rozhodnutí o jejich změnách nebo zrušení a
2. souhrnné údaje získané z ročních zpráv o vybraných plastových výrobcích,

e) kontroluje činnost provozovatele kolektivního systému,

f) ukládá opatření a lhůty pro zjednání nápravy provozovateli kolektivního systému,

g) poskytuje orgánům Evropské unie v požadovaném rozsahu a formátu a v požadovaných intervalech údaje o vybraných plastových výrobcích a odpadech z vybraných plastových výrobků v České republice a

h) zajišťuje pravidelnou výměnu informací v oblasti omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí mezi provozovateli kolektivních systémů, výrobci, zpracovateli, územními samosprávnými celky a spolky, jejichž činnost se týká tohoto zákona.

CELEX 32018L0851

§ 31

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu podává vyjádření z hlediska své působnosti v řízení o

- a) žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému,
- b) změně rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému,
- c) zrušení rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému,
- d) udělení souhlasu k přeměně provozovatele kolektivního systému a
- e) udělení souhlasu k převodu, pachtu nebo zástavě obchodního závodu provozovatele kolektivního systému.

§ 32

Inspekce

Inspekce

- a) kontroluje, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů ve všech oblastech působnosti tohoto zákona, s výjimkou oblastí, v nichž je ke kontrole příslušná Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, krajské hygienické stanice nebo celní úřad, a
- b) může uložit opatření a lhůty pro zjednání nápravy.

§ 33

Česká obchodní inspekce

(1) Česká obchodní inspekce kontroluje, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení, která upravují

- a) zákaz uvádění vybraných plastových výrobků uvedených v bodech 1 a 6 části A přílohy k tomuto zákonu a výrobků z oxo-rozložitelného plastu na trh nebo do oběhu a
- b) označování vybraných plastových výrobků uvedených v bodech 1 a 3 části B přílohy k tomuto zákonu při jejich uvedení na trh.

(2) Česká obchodní inspekce dále může

- a) uložit opatření a lhůty pro zjednání nápravy,
- b) až do zjednání nápravy zakázat uvedení vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 nebo 3 části B přílohy k tomuto zákonu na trh, pokud nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem, a

c) uložit povinnost zajistit stažení vybraných plastových výrobků z trhu, pokud jde o vybrané plastové výrobky uvedené v

1. bodu 1 nebo 6 části A přílohy k tomuto zákonu nebo výrobky z oxo-rozložitelného plastu, nebo
2. bodu 1 nebo 3 části B přílohy k tomuto zákonu, které nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem.

(3) Odvolání proti rozhodnutí o uložení opatření podle odstavce 2 písm. b) nebo c) nemá odkladný účinek.

§ 34

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

(1) Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontroluje, jak jsou právními a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení, která upravují označování vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 4 části B přílohy k tomuto zákonu při jejich uvedení na trh.

(2) Státní zemědělská a potravinářská inspekce dále může

- a) uložit opatření a lhůty pro zjednání nápravy,
- b) až do zjednání nápravy zakázat uvedení vybraných plastových výrobků v bodu 4 části B přílohy k tomuto zákonu na trh, pokud nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem, a
- c) uložit povinnost zajistit stažení vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 4 části B přílohy k tomuto zákonu z trhu, pokud nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem.

(3) Odvolání proti rozhodnutí o uložení opatření podle odstavce 2 písm. b) nebo c) nemá odkladný účinek.

§ 35

Krajské hygienické stanice

(1) Krajské hygienické stanice kontrolují, jak jsou právními a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení, která upravují

- a) zákaz uvádění vybraných plastových výrobků uvedených v bodech 2 až 5 a 7 až 9 části A přílohy k tomuto zákonu na trh nebo do oběhu a
- b) označování vybraných plastových výrobků uvedených v bodech 2 a 5 části B přílohy k tomuto zákonu při jejich uvedení na trh.

(2) Krajská hygienická stanice dále může

- a) uložit opatření a lhůty pro zjednání nápravy,

- b) až do zjednání nápravy zakázat uvedení vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 2 nebo 5 části B přílohy k tomuto zákonu na trh, pokud nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem, a
 - c) uložit povinnost zajistit stažení vybraných plastových výrobků z trhu, pokud jde o
 - 1. vybrané plastové výrobky uvedené v bodech 2 až 5 nebo 7 až 9 části A přílohy k tomuto zákonu, nebo
 - 2. vybrané plastové výrobky uvedené v bodu 2 nebo 5 části B přílohy k tomuto zákonu, které nesplňují požadavky na označování stanovené tímto zákonem.
- (3) Odvolání proti rozhodnutí o uložení opatření podle odstavce 2 písm. b) nebo c) nemá odkladný účinek.

§ 36

Orgány Celní správy České republiky

(1) Celní úřad při dovozu vybraných plastových výrobků kontroluje, zda

- a) dovozem není porušován zákaz stanovený v § 6 a
- b) jsou označeny podle § 8.

(2) Celní úřad nepropustí dovážené vybrané plastové výrobky

- a) do celního režimu volného oběhu, uskladňování v celním skladu, dočasného použití nebo aktivního zušlechťovacího styku, pokud je jejich dovozem porušen zákaz stanovený v § 6, nebo
- b) do celního režimu volného oběhu, pokud nejsou označeny podle § 8.

(3) Generální ředitelství cel poskytuje ministerstvu, České obchodní inspekci, Státní zemědělské a potravinářské inspekci a krajským hygienickým stanicím na základě žádosti ze svých evidencí a informačních systémů údaje z rozhodnutí v celním řízení o dovezených vybraných plastových výrobcích.

(4) Údaje podle odstavce 3 se poskytují v rozsahu

- a) identifikační údaje dovozce, a to jméno, adresa sídla a identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
- b) číslo celního prohlášení,
- c) datum dovozu,
- d) popis zboží,
- e) sazební zařazení,
- f) stát, z něhož bylo zboží dovezeno,
- g) množství vyjádřené v objemu, hmotnosti nebo počtu jednotek,

h) identifikační značky kontejnerů a

i) v případě potřeby i dostupné kopie dokladů vztahujících se k dovozu vybraných plastových výrobků.

(5) Poskytnutí informací podle odstavců 3 a 4 není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu.

§ 37

Kontrola v oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků

Inspektoři a pověření zaměstnanci správních orgánů vykonávající kontrolu v oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků podle tohoto zákona se při výkonu své činnosti prokazují průkazem vydaným příslušným kontrolním orgánem, který je současně jejich pověřením ke kontrole.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Společná ustanovení

§ 38

Ohlašovací nebo oznamovací povinnost vůči ministerstvu podle § 7 odst. 2 písm. b) a § 21 odst. 2 a 3 se plní prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí.

§ 39

Při posuzování splnění limitů upravených tímto zákonem ve vztahu k počtu obyvatel České republiky, počtu obcí a počtu jejich obyvatel se vychází z posledních údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem.

§ 40

Přechodná ustanovení

(1) Evidenci podle § 7 vedou výrobci od 1. ledna 2022 a údaje z této evidence ohlašují poprvé za rok 2022.

(2) Provozovatel kolektivního systému zašle roční zprávu podle § 21 odst. 3 ministerstvu a zajistí ověření údajů a vedení evidencí podle § 22 odst. 2 a 3 poprvé nejdříve za rok 2022.

(3) Dovozené vybrané plastové výrobky, jejichž dovoz je podle § 6 zakázán a které byly propuštěny do celního režimu dočasného použití, aktivního zušlechťovacího styku nebo

uskladnění v celním skladu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je dovozce povinen zpětně vyvézt nebo zničit do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a to postupem podle celních předpisů.

§ 41

Oznámení technického předpisu

Tento zákon byl oznámen v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

§ 42

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2021, s výjimkou ustanovení

- a) § 6 odst. 2, které nabývá účinnosti dnem 1. července 2022,
- b) § 10 odst. 1, § 15 odst. 4 až 6 a 8 a § 25 odst. 1 písm. g), která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2023,
- c) § 5 odst. 2 a 3 a § 27 odst. 1 písm. a), která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2024, a
- d) § 10 odst. 2, které nabývá účinnosti dnem 1. července 2024.

CELEX 32019L0904

Vybrané plastové výrobky, na které se vztahují opatření k omezení jejich dopadu na životní prostředí

Část A

Vybrané plastové výrobky, které je zakázáno uvádět na trh

1. Vatové tyčinky, na které se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky⁷⁾.
2. Příbory (vidličky, nože, lžice, jídelní hůlky).
3. Talíře.
4. Brčka, na která se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky⁷⁾.
5. Nápojová míchátka.
6. Tyčky k uchycení a podpěře balónků, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití a upotřebení, jež nejsou distribuovány spotřebitelům, včetně mechanismů těchto tyček.
7. Nádoby na potraviny vyrobené z expandovaného polystyrenu, tj. nádoby, jako jsou krabičky s víkem nebo bez něj, jež se používají k pojmnutí potravin, které jsou
 - a) určeny k okamžité spotřebě, a to buď na místě, nebo k odnesení s sebou,
 - b) obvykle spotřebovávány z této nádoby a
 - c) připraveny ke spotřebě bez jakékoli další přípravy, jako je vaření nebo ohřívání, včetně nádob na potraviny používaných pro rychlé občerstvení nebo jiná jídla připravená k okamžité spotřebě, s výjimkou nádob na nápoje, talířů a sáčků a balení obsahujících potraviny.
8. Nádoby na nápoje vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček.
9. Nápojové kelímky vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček.

Část B

Vybrané plastové výrobky, na které se vztahuje povinnost označování

1. Hygienické vložky a tampony a aplikátory tamponů.
2. Předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu.
3. Předvlhčené ubrousky pro péči o domácnost.
4. Tabákové výrobky podle zákona o potravinách a tabákových výrobcích⁸⁾ (dále jen „tabákový výrobek“) s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky.
5. Nápojové kelímky.

Část C

Vybrané plastové výrobky, ke kterým se vztahuje osvětová činnost

1. Tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky.

⁷⁾ Například zákon č. 268/2014 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 55/2015 Sb., o technických požadavcích na aktivní implantabilní zdravotnické prostředky.

⁸⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2. Předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a péči o domácnost.
3. Balónky, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití a upotřebení, jež nejsou distribuovány spotřebitelům.
4. Hygienické vložky a tampony a aplikátory tamponů.

Část D

Vybrané plastové výrobky, ke kterým se vztahuje požadavek na určení pověřeného zástupce a na úhradu nákladů na úklid odpadu

1. Tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky.
2. Předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a péči o domácnost.
3. Balónky, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití a upotřebení, jež nejsou distribuovány spotřebitelům.

CELEX 32019L0904

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

A) Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaný zákon stanovuje práva a povinnosti pro celou řadu vybraných plastových výrobků, a to především jednorázových plastových výrobků, které nejsou vyrobeny, navrženy či uváděny na trh tak, aby mohly být během svého životního cyklu vícekrát využity nebo mohly projít několika cykly tím, že budou vráceny výrobcí k opětovnému naplnění, nebo opětovně použity ke stejnému účelu, ke kterému byly určeny.

Plastovými výrobky, pro které navrhovaný zákon stanovuje nová pravidla k omezení jejich dopadu na životní prostředí, jsou jak neobalové plastové výrobky (vatové tyčinky, příbory, vlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry apod.), tak obalové plastové výrobky (nádoby na potraviny, nápojové kelímky apod.).

Práva a povinnosti podnikajících fyzických osob a právnických osob při nakládání s obaly, zpětném odběru a využití odpadu z obalů upravuje platný zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů. Nakládáním s obaly se rozumí výroba obalů, uvádění obalů na trh nebo do oběhu a rovněž použití, úprava a opakované použití obalů. Dále zákon o obalech upravuje působnost správních orgánů, registrační a evidenční poplatky, ochranná opatření, opatření k nápravě a přestupky. Co se týče nakládání s odpady z obalů, použije se zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pokud zákon o obalech nestanoví jinak. Zákon o obalech je tedy zvláštním právním předpisem ve vztahu k zákonu o odpadech.

Některé neobalové plastové výrobky jsou regulovány jinými právními předpisy – předměty určené pro styk s potravinami a kosmetické přípravky upravuje z hlediska ochrany zdraví fyzických osob zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo tabákové výrobky upravuje včetně jejich označování zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Žádný z těchto právních předpisů se ovšem nevěnuje problematice omezení dopadu těchto výrobků na životní prostředí poté, co se stanou odpadem.

V době přípravy navrhovaného zákona procházelo legislativním procesem (konkrétně projednáváním v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky) několik návrhů zákonů majících za cíl nově upravit pravidla v zásadě celého odpadového hospodářství v České republice (návrhy nového zákona o odpadech, nového zákona o výrobcích s ukončenou životností, změnového zákona a novely zákona o obalech). Ministerstvo životního prostředí proto zvažovalo různé varianty stanovení pravidel regulujících vybrané plastové výrobky (např. zapracování právních norem do návrhu zákona o výrobcích s ukončenou životností) a nakonec zvolilo formu samostatného zákona, doplněného v jedné části o novelu zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů. Tento navrhovaný zákon byl následně při předložení do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky rozdělen podle připomínky obsažené ve stanovisku předsedkyně Legislativní rady vlády na dva samostatné zákony, návrh zákona o omezení

dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Podrobnější popis a zhodnocení současného stavu je součástí Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA) ve vztahu k jednotlivým hodnoceným oblastem.

B) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Cílem předkládaného návrhu zákona je transpozice ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí (dále také „směrnice 2019/904“) do českého právního řádu. Navrhovaný zákon stanovuje příslušná práva a povinnosti výrobců tak, aby došlo k naplnění cílů směrnice, a vztahuje se na celou řadu plastových výrobků.

Návrh směrnice předložila Evropská komise (dále jen „Komise“) již v květnu 2018 za účelem omezení plastového odpadu v mořích a oceánech, který ohrožuje ekosystémy, biodiverzitu a lidské zdraví. Předložení návrhu směrnice bylo taktéž dalším krokem k podpoře cirkulární ekonomiky po směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/720 ze dne 29. dubna 2015, kterou se mění směrnice 94/62/ES, pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek, a těsně předcházelo přijetí tzv. balíčku k oběhovému hospodářství EU¹⁾. Směrnice 2019/904 je také součástí takzvané „European Strategy for Plastics in a Circular Economy“ (Evropské strategie pro plasty v oběhovém hospodářství)²⁾, jejímž cílem je mj. chránit životní prostředí před znečištěním plastovým odpadem.

Podle rozborů plastového odpadu nalezeného v mořích a na plážích přímořských členských států EU Komise navrhla regulaci zaměřenou na nejčastěji se vyskytující odpad z plastových výrobků. Ten se v mořích a oceánech hromadí a plastová rezidua byla nalezena v mnoha druzích mořských živočichů – želvách, tuleních, velrybách, ptácích, rybách či korýších. Tím pádem se tato rezidua dostávají i do potravního řetězce. Kromě poškozování životního prostředí a ohrožování zdraví lidí toxickými látkami má plastový odpad negativní dopady také na turismus, rybářství a lodní dopravu. Podle Komise je plast užitečným a ekonomicky hodnotným materiálem, musí být však hospodárněji využíván a více recyklován.

Za účelem omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a zajištění plné transpozice směrnice 2019/904 jsou přijímána mnohá opatření:

Návrhem zákona předně dochází k zákazu uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu. Podmínkou pro zákaz daného druhu vybraného plastového výrobku byla vždy dostupnost vhodné a udržitelnější alternativy, která je též cenově přijatelná. Zákaz se

¹⁾ Tzv. balíček k oběhovému hospodářství EU tvoří zejména čtyři směrnice EU: směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/849 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/850 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/852 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

²⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství“ [COM (2018) 28 final]

vztahuje především na jednorázové plastové výrobky – plastové přístroje (vidličky, nože, lžíce, jídelní hůlky), talíře, brčka, vatové tyčinky, tyčky k uchycení a podpěře balónků, nádoby a nápojové kelímky z expandovaného polystyrenu, a také výrobky z oxo-rozložitelného plastu. Nad rámec směrnice 2019/904 je stanoven termín, do kdy lze dané vybrané plastové výrobky uvádět do oběhu (umožňující podnikatelům „doprodát“ naskladněné plastové výrobky standardním způsobem). Zákazu uvádění vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu bylo během přípravy transpozičního předpisu věnováno v České republice nejvíce mediálního prostoru a zcela upozadil ostatní připravovaná opatření.

Mezi další opatření vyplývající ze směrnice 2019/904 patří určité požadavky na samotné vybrané plastové výrobky. Navrhovaný zákon tak v souladu s čl. 7 směrnice 2019/904 stanovuje, že

- určité vybrané plastové výrobky (např. hygienické vložky a tampony, vlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry, nápojové kelímky) musí být označeny označením, které konečným uživatelům poskytne informace o
 - a. vhodných postupech nakládání s vybraným plastovým výrobkem, který se stal odpadem, nebo o způsobech zbavování se tohoto odpadu, kterých je třeba se v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady u daného vybraného plastového výrobku vyvarovat a
 - b. přítomnosti plastů ve vybraném plastovém výrobku a z toho vyplývajících negativních dopadech protiprávního zbavování se odpadu z tohoto vybraného plastového výrobku mimo místa určená k odkládání odpadu na životní prostředí.

Další opatření na samotné vybrané plastové výrobky stanovené směrnicí 2019/904, jsou upraveny v doprovodném změnovém zákoně (plastové nádoby na nápoje o objemu až tři litry, které mají uzávěry a víčka vyrobené z plastu, mohou být uváděny na trh pouze tak, že uzávěry a víčka zůstanou během fáze určeného použití výrobku připevněny k nádobě a nápojové lahve o objemu až tři litry, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (PET lahve), musí obsahovat od r. 2025 alespoň 25 % recyklovaných plastů, a všechny plastové nápojové lahve o objemu až tři litry od r. 2030 musí obsahovat alespoň 30 % recyklovaných plastů,

Návrh zákona dále v souladu s čl. 8 směrnice 2019/904 požaduje, aby byly zavedeny systémy rozšířené odpovědnosti výrobce pro určité druhy vybraných plastových výrobků. Pro obalové výrobky tyto systémy již zavedeny jsou dle zákona o obalech (možnost sdruženého plnění prostřednictvím autorizované obalové společnosti), pro neobalové plastové výrobky výrobci budou nuceni vytvořit kolektivní systémy pro dané druhy vybraných plastových výrobků, s ohledem na určité specifické povinnosti (směrnice 2019/904 např. stanovuje pro výrobce tabákových výrobků dřívější účinnost povinností než pro výrobce jiných výrobků). Vzhledem k charakteru povinností vyplývajících z rozšířené odpovědnosti výrobce je v praxi problematické tyto povinnosti plnit individuálně (hradit obcím náklady vynaložené na úklid odpadu z daných vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání či náklady na soustředování odpadu v rámci obecního systému odpadového hospodářství a přepravu a zpracování). Model fungování kolektivních systémů je v zásadě totožný se zákonem o výrobcích s ukončenou životností a návrh zákona se na ustanovení zákona o výrobcích s ukončenou životností co do úpravy kolektivních systémů často odkazuje.

Není-li výrobce usazený v České republice, je dle návrhu zákona oprávněn si za účelem plnění povinností stanovených tímto zákonem určit pověřeného zástupce na základě písemné smlouvy; pokud ovšem výrobce prodává přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, určité vybrané plastové výrobky nebo lovná zařízení obsahující plast, určí si pověřeného zástupce povinně. Totéž platí i pro osobu usazenou v České republice dodávající tyto vybrané plastové výrobky prostřednictvím prostředků komunikace na dálku přímo konečným uživatelům v jiném členském státě.

Na čl. 8 směrnice 2019/904 stanovující mj., že výrobce musí pokrývat náklady na osvětová opatření podle čl. 10, navazuje čl. 10 stanovující samotná osvětová opatření. Návrh zákona dle něho stanovuje, že výrobce určených plastových výrobků (např. vlhčených ubrousků, balónků, hygienických vložek a tamponů či lovných zařízení) je povinen v rámci osvětové činnosti informovat konečné uživatele především o dostupnosti opětovně použitelných alternativ a systémech opětovného použití vybraných plastových výrobků, o vhodných způsobech nakládání s odpady z vybraných plastových výrobků, negativních dopadech protiprávního zbavování se odpadu z vybraných plastových výrobků mimo místa určená k jeho odkládání na životní prostředí, zejména na mořské prostředí, a dopadu nevhodných způsobů zbavování se odpadu z vybraných plastových výrobků na kanalizační síť.

Navrhovaný zákon také stanovuje evidenční a ohlašovací povinnosti za účelem splnění povinností každoročního reportingu Komisi podle č. 13 odst. 1 směrnice 2019/904.

Předkládaná právní úprava vzhledem ke svému charakteru nemá žádné dopady z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen.

C) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Nízká výrobní cena plastů a vysoká variabilita jejich použití znamená, že je tento materiál přítomný v životě každého člověka. Plasty hrají v rámci hospodářství užitečnou úlohu a jsou využitelné v mnoha odvětvích, stále častěji ovšem nejsou určeny k opětovnému použití nebo po jejich použití k nákladově efektivní recyklaci. Plastové výrobky v současné podobě často nenaplňují principy cirkulární ekonomiky a koneční uživatelé se jich zbavují mnohdy nevhodnými způsoby. Negativní environmentální, zdravotní a ekonomické dopady některých plastových výrobků vyžadují přijetí specifické právní úpravy, která by tyto dopady účinně omezila.

Navrhovaný zákon prosazuje principy oběhového hospodářství, které před výrobky na jedno použití upřednostňuje opětovně použitelné výrobky a cílí na omezení množství vzniklých odpadů. Předcházení vzniku odpadu stojí na vrcholu hierarchie způsobů nakládání s odpady zakotvené v návrhu nového zákona o odpadech.

Znečišťování moří a oceánů plastovým odpadem má přeshraniční povahu a je rostoucím celosvětovým problémem. Je důležité, aby vývoz plastového odpadu z EU, včetně České republiky, nevedl k nárůstu znečištění moří a oceánů odpadem v jiných částech světa.

Transpozice směrnice 2019/904 do vnitrostátního právního řádu je povinností České republiky jako členského státu EU. Nepřijetí navrhované právní úpravy by tak vedlo k zahájení řízení o porušení unijního práva (tzv. infringementové řízení) vůči České republice ze strany Komise, což by mohlo vést až k uložení finančních sankcí pro Českou republiku.

D) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a vychází ze zásad uvedených v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod. Jedná se zejména o zásady uplatňování státní moci pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a ukládání povinností jen na základě zákona a v jeho mezích a při zachování základních práv a svobod (čl. 4 Listiny základních práv a svobod).

Dále se navrhovaná právní úprava dotýká práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost zakotveného v čl. 26 Listiny základních práv a svobod a práva na příznivé životní prostředí podle čl. 35 Listiny základních práv a svobod. Navrhovaný zákon v souladu s čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stanovuje podmínky a omezení pro výkon určitých činností, a to právě s ohledem na ústavně garantovanou ochranu životního prostředí a zdraví lidí. Čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví, že při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Navrhovanou právní úpravou je především omezována činnost podnikajících fyzických osob a právnických osob při uvádění vybraných plastových výrobků (resp. obalů či obalových prostředků) na trh nebo do oběhu a jsou jim ukládány povinnosti zajistit za stanovených podmínek požadavky na dané výrobky, osvětovou činnost, hradit náklady na úklid či shromažďování odpadu a plnit evidenční a ohlašovací povinnosti.

E) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou Soudního dvora Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Cílem navrhované právní úpravy je především transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí. Navrhovaný zákon transponuje také směrnici Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, co do minimálních požadavků pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce.

Z revidované rámcové směrnice o odpadech (2018/851) je pro transpozici do navrhovaného zákona relevantní především čl. 8a, v němž jsou stanoveny minimální požadavky pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce. Co se týče požadavků směrnice 2019/904, které je nezbytné transponovat, se jedná zejména o definice pojmů (čl. 3), omezení uvádění na trh (čl. 5), požadavky na výrobek (čl. 7), rozšířenou odpovědnost výrobce (čl. 8), osvětová opatření (čl. 10) a na informační systémy a podávání zpráv (čl. 13).

Směrnice 2019/904 má charakter zvláštní právní úpravy (lex specialis) ve vztahu ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech a směrnici Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic. V případě rozporu mezi těmito směrnicemi a směrnicí 2019/904 by se měla použít v rámci oblasti své působnosti tato směrnice. Tak tomu je v případě omezení uvádění výrobků na trh. Zejména pokud jde o opatření ke snížení

spotřeby, požadavky na výrobky, označování výrobků a rozšířenou odpovědnost výrobce, doplňuje směrnice 2019/904 směrnici 94/62/ES, 2008/98/ES a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU.

S výše uvedenými předpisy Evropské unie je návrh zákona v souladu.

F) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Úmluvou OSN o mořském právu ze dne 10. prosince 1982 (UNCLOS), přílohou V Mezinárodní úmluvy o zabránění znečišťování moří z lodí z roku 1973 (MARPOL) ve znění protokolu z roku 1978 a Basilejskou úmluvou o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování ze dne 22. března 1989, tedy mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Omezení znečišťování moří plastovým odpadem je důležitým krokem k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 14 stanoveného OSN v dokumentu Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, který vyžaduje chránit a udržitelným způsobem využívat oceány, moře a mořské zdroje za účelem udržitelného rozvoje.

G) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Oba navrhované zákony zavádí nové povinnosti, které představují zvýšení administrativní zátěže pro kontrolní orgány (Ministerstvo životního prostředí, Českou inspekci životního prostředí, Českou obchodní inspekci, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci, krajské hygienické stanice) a dále orgánů vykonávajících věcné agendy (Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu). Administrativní zátěž a další náklady na nové kompetence orgánů státní a veřejné správy dle tohoto zákona budou implementovány v rámci stávajících personálních kapacit a nebudou vyžadovat navýšení výdajových rámců, včetně schválených mzdových prostředků a počtu míst v dotčených kapitolách.

Z pohledu podnikatelů vzniká řada regulatorních a finančních nákladů pro osoby uvádějící vybrané plastové výrobky na trh, zejm. ve spojitosti se zákazem uvádění vybraných jednorázových plastových výrobků na trh a do oběhu, povinností připevnění uzávěrů a víček vyrobených z plastu k nádobě, povinností povinného obsahu recyklátu v nápojových lahvích, povinností označování vybraných plastových výrobků a novými povinnostmi spojenými s rozšířenou odpovědností výrobce (včetně předpokládaného založení nových kolektivních systémů a rozšíření sdruženého plnění autorizovaných obalových společností). V případě autorizovaných obalových společností dále vzniknou náklady ve spojitosti s povinností intenzifikovat tříděný sběr. V širším kontextu se pak zákaz vybraných výrobků dotkne zejména prodejců potravin v občerstveních (fast foody aj.).

Vlivem přijatých opatření se předpokládají pozitivní dopady v podobě úspor v nákladech na úklid a odstraňování odhazovaných odpadů z jednorázových plastových výrobků (litteringu) z veřejných prostranství např. pro České dráhy, správce sportovních a kulturních zařízení, správce lesů a pro vodohospodářskou infrastrukturu. Předpokládá se snížení nákladů obcí na odstraňování litteringu, zároveň budou tyto náklady obcím hrazeny výrobci a osobami

uvádějícími vybrané obaly na trh nebo do oběhu v rámci povinností spojených s rozšířenou odpovědností výrobce.

Zákon nemá přímé sociální dopady, v souvislosti s novou regulací výrobků však nelze vyloučit dopady související s hypotetickým ukončením provozu některých výrobců dotčených zákazem uvádění vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu. Dopad na nezaměstnanost se však předpokládá minimální.

Zákon bude mít pozitivní dopady na životní prostředí skrze celkové snížení znečištění životního prostředí odpady z jednorázových plastových výrobků, snížení spotřeby jednorázových plastových výrobků a odklon od používání těchto výrobků k jiným variantám. Dojde ke snížení celkového množství plastového odpadu a množství odhozených plastových odpadků v přírodě i v lidských sídlech (litteringu).

Zákon nemá dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a k postavení a rovnosti žen a mužů ve společnosti.

Podrobné zhodnocení dopadů je obsahem Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA).

H) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Zpracovávání osobních údajů na základě navrhovaného zákona se týká pouze podnikajících fyzických osob a právnických osob.

Návrh zákona předpokládá shromažďování osobních údajů ministerstvem při žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, ohlašování údajů z evidence podle § 7 (množství vybraných plastových výrobků uvedených na trh) a § 21 (evidenci provozovatele kolektivního systému) prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP) a zpráv o ověření údajů.

Účel zpracování osobních údajů je především identifikační, evidenční a kontrolní. Údaje obsažené v žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému slouží k vedení řízení o této žádosti a k vydání rozhodnutí. Ohlašované údaje z evidencí jsou nezbytné pro účely evidence a kontroly plnění zákonem stanovených povinností.

Doba uchování osobních údajů se bude řídit platnými ustanoveními zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a Spisovým a skartačním řádem ministerstva.

Ministerstvo se při zpracování osobních údajů řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Každý subjekt, který by zjistil nebo se domníval, že zpracování jeho osobních údajů je prováděno v rozporu s těmito právními předpisy, zejména pokud by zjistil, že jeho údaje jsou s ohledem na jejich zpracování nepřesné, bude moci požádat ministerstvo o opravu, v souladu s čl. 16 nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, případně o výmaz za podmínek stanovených v čl. 17.

I) Zhodnocení korupčních rizik

V rámci navrhované právní úpravy byla pouze jedna oblast vyhodnocena jako potenciálně riziková. Určité riziko je možné spatřovat v důsledku environmentálně-ekonomického nástroje tzv. ekomodulace. Zde lze předpokládat existenci určitého rizika ovlivňování

provozovatelů kolektivních systémů při určování výrobků, které mají být v rámci ekomodulace zvýhodňovány či naopak znevýhodňovány, a to v rámci sazebníků příspěvků za služby kolektivního (resp. sdruženého) plnění. Komise by měla k této problematice v budoucnu vydat informační materiály, jakým způsobem by měla být ekomodulace v praxi realizována. Vzhledem k tomu, že směrnice o odpadech stanovuje ekomodulaci jako povinnost pro výrobce, resp. systémy rozšířené odpovědnosti výrobců, nejsou tato potenciální korupční rizika na straně státní správy, ale na straně provozovatelů kolektivních systémů. Ministerstvo by v této souvislosti mělo být v pozici dozorového orgánu, s ohledem na kompetenci kontrolovat činnost provozovatelů kolektivních systémů. Celkově lze konstatovat, že prostor pro korupci je v případě navrhované právní úpravy minimální, neboť veškeré kompetence a rozhodovací procesy, s výjimkou ekomodulace, jsou uskutečňovány dle jednoznačně nastavených pravidel, s možností uplatnění opravných prostředků a dalších prostředků nápravy, je minimalizována míra správního uvážení při rozhodování a jsou nastaveny účinné mechanismy kontroly. Korupční rizika jsou v dané oblasti zjišťována v souladu s úkoly stanovenými vnitřním předpisem ministerstva o systému řízení korupčních rizik.

Zhodnocení korupčních rizik je obsahem Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA).

J) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Rukavice, roušky a ochranné obleky, které jsou v současné krizi pandemie Covid-19 využívány ve zvýšeném množství, nejsou předmětem regulace směrnice 2019/904 ani navrhovaného zákona. Směrnice nereguluje využití těchto ochranných plastových prostředků a zákon proto nemůže stanovovat výjimky ze směrnice 2019/904. Česká republika nicméně upozorňuje Evropskou komisi na souvislosti využívání různých plastových výrobků v kontextu pandemie Covid-19. Potenciální dopad pro určité služby (např. ve zdravotnických zařízeních) by mohl mít například zákaz využívat jednorázové plastové přístroje a talíře, nicméně zde lze předpokládat, že budou existovat adekvátní alternativy. Určitým řešením pro stavy nouze by mohl být např. i dovoz zajištěný státem ze třetích zemí mimo EU. Zákaz brček a vatových tyčinek se zdravotnických zařízení nedotkne, neboť pro zdravotnické použití stanovuje směrnice výjimku. Navrhovaný zákon se nevztahuje na výrobky využívané ozbrojenými silami.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Z důvodu implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019, o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí (dále jen „směrnice SUP“ z anglického „single-use plastics“), tento zákon upravuje pravidla pro uvedené oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků, práva a povinnosti výrobců při uvedení vybraných plastových výrobků na trh, práva a povinnosti související s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků a působnost správních orgánů v oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných plastových výrobků a v oblasti práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpadem z vybraných plastových výrobků. Zákon

se dotýká celé řady plastových výrobků na jedno použití a definuje povinnosti výrobců ve vztahu k těmto výrobkům.

K § 2

Tento zákon se vztahuje na tzv. vybrané plastové výrobky, vymezené blíže v § 3 a v příloze zákona. Účelem tohoto zákona je především transpozice směrnice SUP, implementace stanovených opatření a zachování nezbytného rozsahu těchto opatření, která nepřesahují nezbytný rámec této směrnice. Při nakládání s vybranými plastovými výrobky, které se staly odpadem, a předcházení vzniku odpadů z vybraných plastových výrobků, se postupuje dle pravidel stanovených zákonem o odpadech. U vybraného plastového výrobku, který je obalem nebo obalovým prostředkem, se postupuje dle platných předpisů zákona o obalech.

K § 3

Definice „plastu“ je implementována dle čl. 3 bodu 1 směrnice SUP, která vymezuje pojem „plast“. Definice tohoto pojmu byla přijata beze změn.

Definice pojmu „vybraný plastový výrobek“ je implementována dle čl. 3 bodu 2 směrnice SUP, která vymezuje pojem „plastový výrobek na jedno použití“. Definice vybraného plastového výrobku se shoduje s definicí „plastového výrobku na jedno použití“ uvedenou ve směrnici SUP. Z legislativních důvodů zahrnuje definice „vybraného plastového výrobku“ také lovné zařízení obsahující plast a výrobek z oxo-rozložitelného plastu.

Definice pojmu „oxo-rozložitelný plast“ je implementována dle čl. 3 bodu 3 směrnice SUP, která vymezuje tento pojem. Definice tohoto pojmu byla transponována beze změn.

Zákon dále definuje pojem „výrobce“, jímž se rozumí výrobce jakéhokoli plastového výrobku. Definice pojmu „výrobce“ je implementována dle čl. 3 bodu 11 písm. a) a b) směrnice SUP. Slova „fyzická nebo právnická osoba“ zde byla nahrazena slovem „podnikatel“, dle obdobné formulace jako je obsažená v návrhu zákona o výrobcích s ukončenou životností.

„Jiným státem“ se v definici výrobce podle § 3 odst. 3 písm. b) bodu 2, rozumí jakýkoliv jiný stát, nikoliv pouze členský stát EU.

Definice „lovného zařízení“ je implementována dle definice podle čl. 3 bodu 4 směrnice SUP a zcela se shoduje se zněním této definice ve směrnici.

„Uvedením na trh“ se dle zákona rozumí první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku. Tato definice vychází ze směrnice SUP z čl. 3 bodu 6, který stanovuje, že za „uvedení na trh“ je považováno první dodání výrobku na trh členského státu.

V právu EU vyplývá zahrnutí „dovozu“ vybraného plastového výrobku do definice uvedení na trh z definice z anglického znění směrnice 2019/904, kdy se uvedením na trh rozumí v překladu „jakákoliv dodávka“ výrobku k distribuci, spotřebě nebo použití na trhu členského státu v rámci obchodní činnosti, ať už za úplatu nebo bez úplaty.

Pokud by dovoz nebyl do této definice zahrnut, pak by celá úprava zákazu uvádění na trh pozbyla smysl a byla by diskriminační vůči výrobcům z členských států EU, v případě, že by na trh mohli uvádět výrobky pouze výrobci ze zemí mimo EU.

„Uvedením do oběhu“ se dle zákona rozumí každé úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky k distribuci, spotřebě nebo použití po jeho uvedení na trh.

„Dovozem“ se rozumí propuštění vybraného plastového výrobku ze země mimo Evropskou unii na území České republiky do celního režimu volného oběhu, aktivního zušlechťovacího styku, dočasného použití nebo uskladnění v celním skladu. Uvedená definice je použita obdobným způsobem v zákoně o výrobcích s ukončenou životností. V uvedené definici jsou však zahrnuty dále také vybrané plastové výrobky propouštěné do některých zvláštních režimů. Jedná se především o propuštění vybraných plastových výrobků do zvláštního režimu dočasného použití, aktivního zušlechťovacího styku a uskladnění v celním skladu. S ohledem na účel dané právní úpravy, kterým je mimo jiné též předcházení vzniku některých plastových výrobků na životní prostředí, a na lidské zdraví, pokud by bylo umožněno pouze omezení na celní režim propuštění do volného oběhu, při dovozu by tak bylo umožněno obcházení dané regulace.

„Konečný uživatel“ je definován jako osoba užívající vybraný plastový výrobek, než se stal odpadem a než byl odevzdán osobě oprávněné k jeho převzetí. Konečným uživatelem je tedy třeba rozumět každého, kdo měl vybraný plastový výrobek před tím, než se stal odpadem u sebe a mohl ho užívat, a to bez ohledu na to, zda je jeho vlastníkem a zda ho skutečně používal či nikoliv. Konečným uživatelem však není ten, v jehož držení se stane odpadem vybraný plastový výrobek, který je předmětem jeho podnikatelské činnosti spočívající v dodávání takových výrobků nebo služeb spojených s takovými výrobky.

„Kolektivním systémem“ se rozumí systém plnění povinností výrobců vytvořený výhradně výrobcí vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, kterými jsou tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, vlhčené ubrousky a balónky.

K § 4

Toto ustanovení popisuje, jakým způsobem lze plnit povinnosti výrobce, přičemž zákon stanovuje, že některé z těchto povinností plní výrobce samostatně a některé prostřednictvím kolektivního systému. V rámci samostatného plnění povinností výrobce vytváří individuální systém, a provozuje ho samostatně a na vlastní náklady. Druhou z uvedených možností je kolektivní plnění povinností společně s jinými výrobci v kolektivním systému. K tomu je zapotřebí, aby výrobce uzavřel s provozovatelem kolektivního systému písemnou smlouvu o kolektivním plnění. Obsah smlouvy není zákonem přímo stanoven, nicméně z jeho ustanovení vyplývá, že předmětem smlouvy je na jedné straně závazek provozovatele kolektivního systému zajistit pro výrobce plnění jeho povinností. Provozovatel kolektivního systému tedy na základě smluv o kolektivním plnění uzavřených s jednotlivými výrobci zajišťuje pro tyto výrobce společné plnění uvedených povinností. Za plnění těchto povinností v rozsahu uzavřených smluv o kolektivním plnění je provozovatel kolektivního systému přímo

odpovědný. Odpovědnost výrobce za plnění těchto povinností nicméně nezaniká, pokud provozovatel kolektivního systému jejich plnění nezajistí. Směrnice SUP ukládá nové povinnosti výrobcům vybraných plastových výrobků (osvětová činnost a některé další povinnosti spojené s rozšířenou odpovědností výrobců). Tyto povinnosti lze plnit prostřednictvím kolektivního systému obdobně jako je tomu v zákoně o obalech, kde výrobci mohou své povinnosti plnit prostřednictvím autorizované obalové společnosti, která zajišťuje sdružené plnění povinnosti zpětného odběru a využití odpadu z obalů, a v zákoně o výrobcích s ukončenou životností, kde výrobci mohou plnit prostřednictvím provozovatele kolektivního systému povinnosti spojené s rozšířenou odpovědností výrobců pro elektrozařízení, pro přenosné baterie a akumulátory a pneumatiky. Nově by se povinnosti spojené s rozšířenou odpovědností výrobců měly týkat výrobců tabákových výrobků s filtry a filtrů uváděných na trh v kombinaci s tabákovými výrobky, výrobců vlhčených ubrousků, výrobců balónků a výrobců lovných zařízení.

K § 5

Tento bod zákona implementuje ustanovení čl. 8 odst. 7 směrnice SUP. Čl. 8 odst. 6 směrnice SUP stanovuje členským státům umožnit výrobcům usazeným v jiném členském státě, kteří uvádějí výrobky na jeho trh, určit právnickou nebo fyzickou osobu usazenou na jeho území jako pověřeného zástupce pro účely plnění povinností výrobce týkajících se systémů rozšířené odpovědnosti výrobce na jeho území. Odst. 7 směrnice stanovuje členským státům zajistit, aby výrobce usazený na jeho území, který prodává plastové výrobky na jedno použití uvedené v části E přílohy a lovná zařízení obsahující plasty v jiném členském státě, ve kterém není usazen, určil v tom jiném členském státě pověřeného zástupce. Pověřený zástupce je na území tohoto jiného členského státu osobou odpovědnou za plnění povinností uvedeného výrobce podle této směrnice. K provozování činnosti pověřeného zástupce je dostačující oprávnění k podnikání v režimu živnostenského zákona, přičemž postačuje oprávnění k provozování živnosti volné.

Tato povinnost je vztahena na vybrané výrobky v příloze zákona části D, kterými jsou tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, vlhčené ubrousky, balónky, a pro lovná zařízení. Dále je tato povinnost stanovena ve vztahu k výrobkům, které jsou obalovými prostředky dle novely zákona o obalech.

K § 6

Tento bod zákona přímo implementuje čl. 5 směrnice SUP, dle kterého členské státy zakáží uvádět na trh plastové výrobky na jedno použití uvedené v části B přílohy a výrobky z oxo-rozložitelných plastů. Pro mnoho plastových výrobků na jedno použití již existují vhodné, snadno dostupné a ekologicky udržitelnější alternativy, které jsou též cenově přijatelné. Používání plastových výrobků na jedno použití má negativní dopad na životní prostředí, a proto je směrnicí nařízen zákaz uvádění na trh těchto výrobků. Tím se podpoří používání dostupných a udržitelnějších alternativ i inovativních řešení směřujících k udržitelnějším obchodním modelům, opětovně použitelným alternativám a nahrazování materiálů. Toto ustanovení se vztahuje na plastové vatové tyčinky, příbory, talíře, brčka, nápojová míchátky, tyčky kuchyňské a podpěry balónků, nádoby na potraviny a nápoje z expandovaného polystyrenu a nápojové kelímky z expandovaného polystyrenu určené k jednorázovému použití. Zákaz uvádět vybrané plastové výrobky a výrobky z oxo-rozložitelného plastu na trh platí od účinnosti zákona 1. července 2021. Zákaz uvádět tyto

výrobky do oběhu bude stanoven od 1. července 2022. Výrobky, které tedy již budou v době zákazu uvádění na trh na trhu uvedené, bude možné v rámci časového období 1 roku doprodat.

Zákaz se vztahuje v souladu se směrnicí na právnické a podnikající fyzické osoby, neboť ta hovoří především o uvádění vybraných plastových výrobků na trh v rámci obchodní činnosti. Zákaz se nevztahuje na fyzické osoby nepodnikající.

K § 7

Pro některé výrobce vyplývá povinnost vedení evidence vybraných plastových výrobků již z platné legislativy. Zde se jedná o výrobce plastových tašek, sáčků a nádob na nápoje, a to podle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), v platném znění. Dalším druhem výrobku, pro který již vyplývá povinnost vést evidenci, jsou tabákové výrobky s filtry. Tato povinnost je stanovena směrnicí týkající se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků (tzv. tabáková směrnice 2014/40/EU).

Pokud se jedná o lovná zařízení, dle čl. 13 odst. 1 písm. d) směrnice SUP je povinen každý členský stát za každý kalendářní rok podat zprávu obsahující údaje o lovných zařízeních obsahujících plasty, uvedených každoročně v daném členském státě na trh.

Účelnost zavedení povinnosti vedení evidence vybraných plastových výrobků vyplývá také z čl. 8a směrnice o odpadech. Zde je stanoveno, že každý členský stát zajistí, aby byl zaveden systém podávání zpráv za účelem sběru údajů o výrobcích uváděných na trh členského státu výrobci, na něž se vztahuje rozšířená odpovědnost výrobce a údajů o sběru a zpracování odpadů vzniklých z těchto výrobků, v příslušných případech s upřesněním toků odpadních materiálů, jakož i jiných údajů relevantních pro účely písmene b). Rozsah a způsob vedení evidence podle § 7 návrhu zákona stanoví ministerstvo vyhláškou.

Ustanovení § 7 odst. 2 písm. c) specificky upravuje povinnost výrobce předložit v rámci kontroly na požádání inspekce dokumenty dokládající pravdivost a úplnost údajů uvedených v evidenci. Je tak zvláštním ustanovením k § 10 kontrolního řádu, neboť při porušení tohoto ustanovení navrhovaný zákon stanovuje vyšší sankci za přestupek než kontrolní řád (do 1 000 000 Kč oproti do 500 000 Kč).

K § 8

Tento bod zákona vyplývá z ustanovení čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice SUP, dle kterého členské státy zajistí, aby každý plastový výrobek na jedno použití uvedený v části D přílohy směrnice, který je uváděn na trh, byl na svém obale nebo výrobku samotném opatřen viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením, které spotřebitelům poskytne informace o vhodných postupech nakládání s odpady pro daný výrobek nebo způsoby odstraňování odpadů, jichž je v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady třeba se u daného výrobku vyvarovat a dále informace o přítomnosti plastů ve výrobku a z toho vyplývající nepříznivé dopady jeho odhazování mimo místa určená k odkládání odpadu nebo jiných nevhodných způsobů jeho odstraňování na životní prostředí. Harmonizované specifikace pro označování stanoví Komise prováděcím aktem. Tímto prováděcím aktem je prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/2151 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví pravidla pro harmonizované specifikace pro označování plastových výrobků na jedno použití uvedených v části D přílohy

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí. V souladu s ním musejí být dané vybrané plastové výrobky označeny.

K § 9

Účelem tohoto bodu zákona je implementace čl. 10 směrnice SUP. Dle tohoto ustanovení členské státy přijmou opatření k informování spotřebitelů a podnícení odpovědného spotřebitelského chování za účelem snížení množství odhozených odpadků z výrobků, na něž se vztahuje tato směrnice. Přijmou opatření k tomu, aby spotřebitelům plastových výrobků na jedno použití uvedených v části G přílohy a uživatelům lovných zařízení obsahujících plasty poskytly informace o dostupnosti opětovně použitelných alternativ, systémech opětovného použití uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení obsahujících plasty a o způsobech nakládání s odpady z uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení obsahujících plasty a o způsobech nakládání s odpady z uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení, jakož i o osvědčených postupech řádného nakládání s odpady v souladu s článkem 13 směrnice 2008/98/ES. Dále aby poskytly informace o dopadu odhazování odpadků mimo místa určená k odkládání odpadu a jiného nevhodného odstraňování odpadů z uvedených plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení obsahujících plasty na životní prostředí, zejména na mořské prostředí. V neposlední řadě také aby poskytly informace o dopadu nevhodných způsobů odstraňování odpadu z plastových výrobků na jedno použití na kanalizační síť. Poskytnuté informace by neměly obsahovat reklamní obsah podněcující spotřebitele k používání plastových výrobků na jedno použití. Náklady na osvětová opatření by měli hradit výrobci plastových výrobků na jedno použití a lovných zařízení obsahujících plasty v rámci rozšířené odpovědnosti výrobce. Minimální požadavky na rozsah a formu osvětových opatření budou stanoveny formou vyhlášky.

K § 10

Tento bod zákona implementuje čl. 8 směrnice SUP, který obecně zavádí rozšířenou odpovědnost výrobce pro různé skupiny výrobků, přičemž na každou skupinu výrobků se vztahují různé povinnosti. Předmětný bod upravuje konkrétní povinnosti hradit na základě písemné smlouvy obcím náklady vynaložené na úklid odpadu a tuto povinnost vztahuje k výrobkům uvedeným v bodě 1 části D přílohy zákona, kterými jsou tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky a dále pro výrobky v bodě 2 a 3 části D přílohy zákona, kterými jsou vlhčené ubrousky a balónky. Tabákové výrobky s filtry a filtry jsou ve směrnici uvedeny v oddíle III. části E přílohy směrnice SUP. Vlhčené ubrousky a balónky v oddíle II. části E přílohy směrnice SUP. Pro tabákové výrobky s filtry a filtry je zde navíc směrnicí dle ustanovení bodu 3 stanovena povinnost zajistit, aby výrobci kromě toho pokrývali náklady na sběr odpadu z těchto výrobků, které jsou vyhozeny v rámci veřejných systémů sběru odpadu, včetně nákladů na infrastrukturu a její provozování, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu. Tyto náklady mohou zahrnovat náklady na vybudování specifické infrastruktury pro sběr odpadu z těchto výrobků, jako jsou vhodné nádoby na odpad umístěné v místech, kde obvykle dochází ke znečišťování odpadky.

Výrobce přitom musí smluvně zajistit takový počet obcí, aby podíl smluvně zajištěných obcí, kterým budou náklady hrazeny, činil minimálně 90 % z celkového počtu obcí v České

republiky, a aby podíl obyvatel žijících v těchto obcích činil minimálně 90 % z celkového počtu obyvatel České republiky.

Pro výrobce ovšem bude zřejmě nereálné povinnost splnit individuálně a uzavřít smlouvy s většinou obcí v České republice. Uzavřením smlouvy s provozovatelem kolektivního systému proto výrobce splní svou povinnost stanovenou v § 10 a reálně ji za výrobce musí splnit provozovatel kolektivního systému. Ten je povinen za tímto účelem uzavřít smlouvy s určitým počtem obcí (90 % obcí v České republice, ve kterých žije 90 % obyvatel České republiky, do 1 roku od udělení oprávnění, dle § 15 odst. 7 návrhu zákona) a obcím náklady hradit. Tato konstrukce má také motivovat výrobce k založení kolektivních systémů. Bude se tedy jednat vždy o soukromoprávní plnění přímo či nepřímo založené na nějaké soukromoprávní smlouvě, ne plnění veřejnoprávní. Náklady budou obcím hrazeny paušálně, dle metodiky vypracované provozovatelem kolektivního systému na základě jím zjišťovaných nákladů obcí a stanovených kritérií. Ustanovení § 15 odst. 4 až 8 návrhu zákona tak navazují na § 10 a zajišťují, aby povinnost stanovená výrobcí v § 10 byla řádně splněna a náklady hrazeny v adekvátní výši.

Obdobný model obsahuje i č. 477/2001 Sb., zákon o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), v platném znění, či navrhovaný zákon o výrobcích s ukončenou životností; výrobcí je stanovena zákonná povinnost, kterou za něho ovšem plní provozovatel kolektivního systému (resp. autorizovaná obalová společnost) na základě smlouvy o kolektivním plnění (resp. sdruženém plnění v případě obalů). Poměr individuálně plnících výrobců je oproti výrobcům plnících kolektivně zanedbatelný. Žádný z výše uvedených zákonů ovšem nestanovuje výrobcům hradit náklady obcím. Provozovatelé kolektivních systémů (či AOS EKO-KOM, a.s.) platí odměnu za sebrané odpady obcím dobrovolně, na základě smlouvy.

Aby výrobci pokrývali náklady na úklid prováděný veřejnými orgány nebo sběr odpadu ve veřejných systémech sběru odpadu, stanovuje evropské právo ve směrnici SUP vůbec poprvé (na rozdíl od jiných výrobních směrnic).

MŽP odmítlo peněžité plnění konstruovat jako poplatek – všechny základní konstrukční prvky poplatku by měly být poté vymezeny zákonem, včetně výše poplatku, resp. jeho limitů. MŽP ovšem nedisponuje daty, kolik obce mohou vynakládat na úklid tohoto typu odpadu. Náklady by měl zjišťovat provozovatel kolektivního systému, z principu rozšířené odpovědnosti výrobce, a na základě nich vypracovat metodiku výpočtu úhrady (např. odlišné velikostní skupiny obcí budou mít různé náklady).

K § 11

Pro účely části třetí tohoto zákona se použije na základě mnoha ustanovení obdobně zákon o výrobcích s ukončenou životností. Vybraným výrobkem se rozumí vybraný plastový výrobek a výrobkem s ukončenou životností odpad z vybraných plastových výrobků.

Tedy zjednodušeně řečeno, v těch ustanoveních zákona o výrobcích s ukončenou životností, kterých se použije obdobně, se pro účely tohoto zákona dosadí namísto vybraných výrobků vybrané plastové výrobky a namísto výrobků s ukončenou životností odpady z vybraných plastových výrobků.

K § 12

Zákon stanovuje, že provozování kolektivního systému je možné pouze na základě platného oprávnění vydaného ministerstvem. Rozhodování o udělení tohoto oprávnění probíhá podle správního řádu. Ustanovení odstavce 2 dále brání tomu, aby jedna a táž osoba mohla zajišťovat kolektivní plnění pro vybrané plastové výrobky uvedené v části D přílohy zákona provozováním více než jednoho kolektivního systému. Provozovatel kolektivního systému může tedy provozovat pouze jeden kolektivní systém pro plnění povinností výrobců těchto vybraných plastových výrobků.

K § 13

Pro stanovení podmínek vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, se použije obdobně § 35 zákona o výrobcích s ukončenou životností, s výjimkou § 35 odst. 2 písm. b) a h). Společníky nebo akcionáři žadatele mohou být výhradně výrobci vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy zákona o omezení odpadů z vybraných plastových výrobků.

Vydání rozhodnutí ministerstva k provozování kolektivního systému je podmíněno žádostí osoby (žadatele), která prokáže splnění podmínek stanovených tímto zákonem. Zákon pak vymezuje konkrétní podmínky, které musí žadatel splnit, včetně požadavků na osobu žadatele, resp. potenciálního provozovatele kolektivního systému. Většinu ze stanovených podmínek musí provozovatel kolektivního systému splňovat i po vydání oprávnění k provozování kolektivního systému. Pokud by některou z těchto podmínek následně splňovat přestal, stanoví zákon postup směřující k nápravě takového stavu a jestliže k nápravě nedojde, může být oprávnění k provozování kolektivního systému ministerstvem zrušeno (viz dále).

Provozování kolektivního systému je specifickou činností, jejímž cílem není podnikání za účelem dosažení zisku, ale plnění zákonných povinností výrobců vybraných plastových výrobků a nakládání s odpadem z vybraných plastových výrobků. Z tohoto důvodu jsou stanoveny zvláštní požadavky na právnickou osobu, která je žadatelem o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému. V první řadě se musí jednat o společenství výrobců – (korporaci, která má povahu kapitálové společnosti, a vytváří základní kapitál vytvořený podíly společníků, resp. akcionářů), což je nezbytné z hlediska záruky dostatečné finanční stability kolektivního systému, který musí být vždy schopen zajistit splnění povinností zapojených výrobců.

Třebaže ne všichni výrobci zapojení do kolektivního systému musí být společníky či akcionáři (zákon hovoří souhrnně o „společnících“) právnické osoby, která je jeho provozovatelem (ostatní jsou pouze klienty), je nutné, aby společenství výrobců vytvářející tuto právnickou osobu fungovalo na dostatečně pluralitní bázi, kde všichni společníci mají stejná práva a povinnosti. Z toho důvodu není například vhodná forma komanditní společnosti. Míra účasti na rozhodování o záležitostech provozovatele kolektivního systému, tj. hlasovací síla, by přitom měla odpovídat výši podílu každého společníka. Provozovatelem kolektivního systému proto může být pouze společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost.

Kolektivní systém musí být založen minimálně třemi výrobci, kteří mohou být usazeni i v jiných členských státech EU, kde uvádějí výrobky s ukončenou životností na trh, a tyto

výrobky jsou následně uváděny na trh v ČR prostřednictvím jiných dodavatelů. Kolektivní systém může být založen korporací veřejného práva sdružující výhradně výrobce výrobků toho druhu, pro který kolektivní systém zajišťuje či hodlá zajišťovat plnění povinností. Zákon stanoví, že podíl žádného společníka žadatele nebo společníků žadatele jednajících ve shodě na základním kapitálu žadatele (resp. na hlasovacích právech) nesmí přesáhnout 34 %.

Podmínku vztahenou na společníky žadatele pro jednání ve shodě lze chápat jako minimální požadavek z hlediska zabezpečení pluralitní vlastnické struktury této výrobcí vytvořené právnické osoby, který má současně minimalizovat riziko ovládnutí a možného zneužití kolektivního systému jediným společníkem či společníky jednajícími ve shodě v neprospěch jiných výrobců, kteří jsou společníky nebo klienty provozovatele kolektivního systému. Jedná se tedy o významný autokontrolní mechanismus činnosti kolektivního systému.

Ze shora uvedených důvodů stanoví zákon podmínku minimální výše základního kapitálu bez ohledu na právní formu žadatele, která činí 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR, což odpovídá minimální výši základního kapitálu vyžadované zákonem o obchodních korporacích u akciové společnosti.

Dále je třeba zajistit, zejména z důvodu ochrany finančních prostředků pocházejících od výrobců, dostatečné kontrolní mechanismy pro fungování a hospodaření kolektivního systému, a to jak ze strany státu, tak mechanismy vnitřní kontroly, což se odráží kromě jiného v požadavku povinného zřízení dozorčí rady u společnosti s ručením omezeným. U akciové společnosti vyplývá povinnost zřízení kontrolního orgánu ze zákona o obchodních korporacích a je též upravena § 35 odst. 2 písm. k) zákona o výrobcích s ukončenou životností. Působnost dozorčí rady společnosti s ručením omezeným pak musí odpovídat minimálně rozsahu, který je stanoven pro akciovou společnost v zákoně o obchodních korporacích. Tato regulace odráží riziko, aby nebyla zřízena dozorčí rada jen formálně, tedy s naprosto omezenými kontrolními kompetencemi. V neposlední řadě je nutné trvat na transparentní vlastnické struktuře provozovatele kolektivního systému, což je významné opět především z hlediska kontroly, zda provozovatel kolektivního systému dodržuje požadavky a omezení kladené na něj tímto zákonem, ale i pro samotné výrobce, kteří se do kolektivního systému zapojují.

V případě, že žadatel je akciovou společností s monistickým vnitřním uspořádáním, je vyžadováno, aby stanovy definovaly minimální počet členů správní rady a současně rozdělení kontrolních kompetencí mezi tyto členy. Důvodem této regulace je opět zvýšení kontrolovatelnosti kolektivního systému a tím i zvýšení jeho transparentnosti.

Co se týče možnosti vstupu na trh kolektivních systémů ze strany nových výrobců, budou tito moci z počátku své povinnosti standardně plnit prostřednictvím již fungujících kolektivních systémů, a následně po uplynutí stanovené doby působení na trhu budou moci např. majetkově vstoupit do některého provozovatele kolektivního systému nebo společně s dalšími výrobci založit vlastní kolektivní systém a požádat ministerstvo o udělení oprávnění k jeho provozování. K danému ustanovení má vztah ustanovení § 41 odst. 7, věty druhé, zákona s o výrobcích s ukončenou životností, které konstatuje, že převoditelnost podílu společníka kolektivního systému je možná, jen pokud jsou splněny požadavky dané zákonem. V případě převodu podílu v kolektivním systému na jiného společníka musí být

také splněna podmínka ustanovení § 35 odst. 2 písm. h) zákona o výrobcích s ukončenou životností.

Vedle toho, že zákon omezuje předmět činnosti provozovatele kolektivního systému (viz dále § 41 zákona o výrobcích s ukončenou životností), klade také pro udělení oprávnění k provozování kolektivního systému v odstavci 3 podmínku v tom smyslu, že žadatel nesmí být společníkem nebo členem jiné právnické osoby nebo členem orgánu jiné právnické osoby. Tato podmínka odráží premisu, že provozovatel kolektivního systému by se neměl podílet na činnostech, které nesouvisejí s plněním zákonných povinností výrobců, jež *de facto* zastupuje. Omezení neplatí pro případy, kdy provozovatel kolektivního systému je členem právnické osoby sdružující osoby s obdobným předmětem činnosti. Provozovatelé kolektivních systémů se tedy mohou účastnit např. sdružení nebo asociací kolektivních systémů např. s mezinárodním přesahem. Další podmínky pro vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se týkají omezení podnikání žadatele samotného. Kolektivní systém se nesmí podílet na podnikání jiné osoby, což je omezení vedoucí zejména ke zdůraznění účelovosti funkce kolektivního systému pouze pro účely zajišťování povinností rozšířené odpovědnosti výrobců. Podílením se na podnikání jiné osoby je přitom myšleno podílení se na řízení, zisku či ztrátě jiné osoby nebo být jejím tichým společníkem. Při absenci dané regulace by zde existovalo riziko, že v případě podnikatelského neúspěchu osoby, na jejímž podnikání by se žadatel, resp. kolektivní systém podílel, by mohl tento ručit za závazky této osoby, což vzhledem k povaze finančních prostředků, kterými kolektivní systém výhradně disponuje (finanční prostředky výrobců určené výhradně na zajištění plnění jejich veřejnoprávních povinností) přináší určitá rizika.

Za klíčové podmínky udělení oprávnění k provozování kolektivního systému lze považovat funkčnost projektu zajišťování kolektivního plnění a zajištění dostatečného financování tohoto projektu. Předložený projekt zajišťování kolektivního plnění musí poskytovat dostatečné záruky, že kolektivní plnění bude provozováno řádně a dostatečně dlouhodobě, a žadatel musí současně doložit, že má zajištěné dostatečné finanční prostředky umožňující řádné a dlouhodobé financování projektu zajišťování kolektivního plnění. Dostatečnost finančního zajištění řádného a dlouhodobého financování projektu zajišťování kolektivního plnění se posuzuje s ohledem na rozsah zamýšlené činnosti provozovatele kolektivního systému a druh a skupiny vybraných plastových výrobků, pro které žadatel hodlá zajišťovat kolektivní plnění povinností výrobců. Minimálně však musí finanční zajištění žadatele zahrnovat schopnost pokrýt okamžitě alespoň 25 % předpokládaných ročních nákladů na provozování kolektivního systému v plánovaném rozsahu (např. peněžní prostředky uložené na účtu nebo otevřený úvěr v dostatečné výši apod.).

Pro žádost o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému se použije § 36 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně, s výjimkou § 36 odst. 3 písm. f) bodů 2 až 5, § 36 odst. 3 písm. h) a § 36 odst. 3 písm. i) bodu 3.

Zákon upravuje způsob podání a náležitosti žádosti o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému včetně jejích povinných příloh. Na základě těchto údajů a dokumentů má být především prokázáno, že žadatel splňuje požadavky pro vydání oprávnění k provozování kolektivního systému a že kolektivní plnění bude provozováno řádně a dostatečně dlouhodobě a bude pro ně zajištěno dostatečné financování. O žádosti rozhoduje Ministerstvo životního prostředí po projednání s Ministerstvem průmyslu a

obchodu, které v řízení podává vyjádření. Toto vyjádření má povahu podkladu pro správní rozhodnutí ministerstva.

K vydání oprávnění k provozování kolektivního systému musí být splněny všechny podmínky uvedené v § 35 odst. 2 až 4 zákona o výrobcích s ukončenou životností, s výjimkou § 35 odst. 2 písm. b) a h), jinak ministerstvo žádost zamítne. V principu jde o to, že projekt zajišťování kolektivního plnění ze strany žadatele by měl být připraven do té míry, aby mohl být bezodkladně spuštěn (bezodkladné zajišťování plnění povinností výrobce ze strany kolektivního systému) po udělení oprávnění. Z tohoto důvodu musí být součástí projektu také smlouva s auditorem (např. smlouva o smlouvě budoucí), aby bylo zřejmé, že kolektivní systém má již zajištěnou osobu, která bude schopna pro kolektivní systém zajišťovat auditní činnost. Oprávnění k provozování kolektivního systému se vydává na dobu neurčitou a nepřechází na jinou osobu (např. v případě zániku provozovatele kolektivního systému s právním nástupcem).

Změny oprávnění k provozování kolektivního systému je možné učinit rozhodnutím Ministerstva životního prostředí po projednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu na žádost provozovatele kolektivního systému, z důvodu změny v právním předpise mající vliv na kolektivní plnění povinností výrobců, nebo z důvodů změn v závazcích, které pro Českou republiku vyplývají z předpisů Evropské unie. O změnu rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému by měl jeho provozovatel požádat zejména v případě, že hodlá podstatným způsobem upravit projekt zajišťování kolektivního plnění, neboť ten je vydáním oprávnění *de facto* schvalován. Vyjádření Ministerstva průmyslu a obchodu má i v tomto případě povahu podkladu pro správní rozhodnutí.

V řízeních ve věcech vydání, změn nebo zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému by měl být účastníkem vždy jen žadatel, resp. provozovatel kolektivního systému. V případě kolektivních systémů si nicméně lze představit, že řada osob může tvrdit, že rozhodnutím budou dotčeny na svých právech, proto z důvodu zamezení případným nárokům jiných osob na účastenství v řízení, o nichž by muselo být rozhodováno, zákon stanoví, že účastníkem řízení v těchto věcech je pouze žadatel, resp. pouze osoba, již bylo oprávnění vydáno.

Provozovatelé kolektivního systému se nezapisují do Seznamu výrobců. Aby byla k dispozici veřejně přístupná databáze kolektivních systémů včetně informací o obsahu jejich oprávnění, vede ministerstvo seznam vydaných oprávnění k provozování kolektivního systému a rozhodnutí o jejich změnách nebo zrušení, který zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejňován je i obsah těchto oprávnění a rozhodnutí s výjimkou údajů, které jsou předmětem obchodního tajemství nebo na které se vztahuje zákon o ochraně osobních údajů.

K § 14

Podle odstavce 1 se použije obdobně § 40 odst. 1 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Ustanovení jednoznačně vymezuje rozsah činností, které smějí provozovatelé kolektivních systémů vykonávat. Dále § 14 stanovuje, že provozovatel kolektivního systému nesmí uzavřít smlouvu s osobou, která má k němu zvláštní vztah, smlouvu, která by vzhledem ke své povaze, účelu nebo riziku nebyla uzavřena při vynaložení péče řádného hospodáře; provozovatel kolektivního systému nesmí zajišťovat dluhy této osoby ani na ni

bezúplatně převádět majetek. Osobami, které mají k provozovateli kolektivního systému zvláštní vztah, jsou například členové statutárního orgánu provozovatele kolektivního systému, osoby blízké, fyzické osoby zastupující právnické osoby, které jsou členy statutárního orgánu nebo dozorčí rady provozovatele kolektivního systému, právnické osoby či společníci provozovatele kolektivního systému. Dále je provozovatel kolektivního systému povinen dodržovat omezení provozovatele kolektivního systému, která se pro něho použijí podle § 41 odst. 2, 3, a 5 až 8 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

Vzhledem k podmínce minimální výše základního kapitálu, který má plnit i určitou garanční funkci, omezuje zákon možnosti zvyšování a snižování základního kapitálu provozovatele kolektivního systému. Zvýšení základního kapitálu bude možné převzetím vkladové povinnosti ke zvýšení dosavadních vkladů nebo k novému vkladu nebo upsáním nových akcií, případně z vlastních zdrojů kolektivního systému. Plnit vkladovou povinnost ve vztahu k základnímu kapitálu nepeněžitým vkladem zákon neumožňuje. Snižování základního kapitálu nesmí být prostředkem k vyvádění finančních prostředků z kolektivního systému. Zákon proto umožňuje snížení základního kapitálu pouze za účelem úhrady ztráty nebo v souvislosti s plněním povinností provozovatele kolektivního systému stanovených zákonem. Právní jednání, které je v rozporu s definovanými povinnostmi, nemá právní účinky. Tím je postaveno na jisto, že na dané rozhodnutí nebo jednání je pohlíženo, jako kdyby nebylo učiněno, aniž by o tom musel soud učinit prohlášení.

Vzhledem ke skutečnosti, že provozovatel kolektivního systému spravuje řadu informací, které mají významně citlivou povahu, je nezbytné, aby zákon stanovoval omezení, pokud jde o nakládání s nimi. Provozovatel kolektivního systému proto nesmí sdělovat třetím osobám informace o množství vybraných výrobků uvedených na trh jednotlivými výrobci, s nimiž uzavřel smlouvu o kolektivním plnění, informace o jejich podílech na trhu, ani informace o příspěvcích, které provozovateli kolektivního systému jednotliví výrobci hradí. Toto omezení se vztahuje i na sdělování informací společníků provozovatele kolektivního systému, neboť ti jsou současně výrobci a informace o jiných výrobcích by jim mohly poskytnout neoprávněnou konkurenční výhodu na trhu. Naopak ustanovení se nevztahuje na poskytování informací příslušným správním úřadům, které tyto informace využívají v rámci jejich kontrolní a dozorové činnosti. Provozovatel kolektivního systému se také nesmí podílet na založení jiné právnické osoby, kromě osob s obdobným předmětem činnosti, jako má provozovatel kolektivního systému, a nesmí být neomezeně ručícím společníkem.

K § 15

Podle odstavce 1 se povinnosti provozovatele kolektivního systému stanoví dle § 44 odst. 1 až 3 a 6 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně.

Provozovatel kolektivního systému nepřebírá pouze smluvní odpovědnost za plnění povinností výrobců, s nimiž uzavřel smlouvu o kolektivním plnění. Zákon o výrobcích s ukončenou životností v § 44 odst. 1 výslovně stanoví provozovateli kolektivního systému povinnost zajišťovat kolektivní plnění povinností výrobců, jestliže s nimi uzavřel smlouvu o kolektivním plnění, a to v souladu s podmínkami stanovenými tímto zákonem a v rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému. Na základě tohoto ustanovení tedy provozovatel kolektivního systému odpovídá v rovině veřejnoprávní za řádné plnění povinností výrobců. Přestože jde o povinnosti stanovené primárně výrobcí, jejich neplnění provozovatelem kolektivního systému může být postihováno jako přestupek.

Zákon rovněž zakazuje provozovateli kolektivního systému diskriminovat výrobce tím, že jim určuje povinnost stanovit výrobcům jednotné smluvní podmínky. Jednotná výše recyklačního příspěvku tedy musí být stanovena ve vztahu k určité jednotce – hmotnosti výrobku, který je uveden na trh. To obecně platí i pro případy zvýhodnění či znevýhodnění výrobce v závislosti na typu nebo značce vybraných výrobků, které uvádí na trh. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla musí být změna příspěvkové struktury stanovená na základě ekomodulační povinnosti [§ 44 odst. 6 písm. a) zákona o výrobcích s ukončenou životností].

Provozovateli kolektivního systému ukládá zákon povinnost uzavřít smlouvu o kolektivním plnění s každým výrobcem, který o uzavření smlouvy projeví zájem a nemá vůči provozovateli kolektivního systému nesplněné splatné dluhy, a to pro všechny vybrané plastové výrobky uváděné výrobcem na trh v rozsahu svého oprávnění k provozování kolektivního systému. Předpokladem samozřejmě je, že provozovatel kolektivního systému je oprávněn kolektivní plnění povinností k takovým výrobkům zajišťovat. Provozovatel kolektivního systému může uzavírat s výrobcí, kteří jsou v insolvenčním řízení, zvláštní smlouvu o kolektivním plnění, tzn. smlouvu odlišnou od standardních smluvních vztahů s výrobcí. Tato smlouva nicméně opět musí mít jednotný charakter, tzn., že kolektivní systém není oprávněn uzavírat s jednotlivými výrobcí v úpadku nebo v insolvenčním řízení smluvní vztahy, ze kterých by vyplývaly vždy zcela jiné podmínky. Jestliže provozovatel kolektivního systému hodlá podstatným způsobem změnit systém zajišťování kolektivního plnění povinností výrobců, měl by postupovat podle § 38 odst. 1 písm. a) zákona o výrobcích s ukončenou životností a požádat ministerstvo o změnu oprávnění k provozování kolektivního systému na základě pozměněného projektu zajišťování kolektivního plnění. K takovému postupu však není důvod, jestliže provozovatel kolektivního systému pouze mění podmínky smluv uzavíraných s výrobcí a jinými partnery (smlouvy o kolektivním plnění, smlouvy o zřízení místa zpětného odběru, smlouvy s obcemi a zpracovateli atd.). V zájmu transparentnosti fungování kolektivních systémů a zároveň poskytnutí maximálně možných informací jednotlivým výrobcům je v případě smlouvy o kolektivním plnění stanovena provozovateli kolektivního systému povinnost vzor smlouvy zveřejnit na jeho internetových stránkách.

Podle čl. 8a odst. 3 písm. e) rámcové směrnice o odpadech se stanovuje rozsah informací, které musí kolektivní systémy zveřejňovat na svých webových stránkách, aby byla zajištěna maximální transparentnost aktivit kolektivních systémů. Jde především o informace o vlastnické struktuře provozovatele kolektivního systému a sazebníky finančních příspěvků spojených se zajišťováním kolektivního plnění výrobců.

Ministerstvo životní prostředí by mělo průběžně dohlížet na to, zda provozovatel kolektivního systému a jeho společníci stále splňují podmínky pro vydání oprávnění k provozování kolektivního systému, zejména zda společníky jsou pouze výrobci daného druhu vybraných výrobků a zda podíl žádného ze společníků nebo společníků jednajících ve shodě na základním kapitálu nebo na hlasovacích právech provozovatele kolektivního systému nepřesahuje 34 %. Za tím účelem stanoví zákon provozovateli kolektivního systému povinnost předložit ministerstvu dokumenty, kterými splnění těchto podmínek doloží. Konkrétně je požadováno po konání každé valné hromady jakožto nejvyššího orgánu společnosti, v němž společníci vykonávají své právo podílet se na jejím řízení, předložit ministerstvu opis aktuálního seznamu společníků s uvedením jejich podílu na základním kapitálu a na hlasovacích právech v případě společnosti s ručením omezeným a výpis z

evidence emise zaknihovaných cenných papírů, výpis z evidence imobilizovaných cenných papírů nebo opis seznamu všech akcionářů, kteří jsou vlastníky akcií na jméno v případě akciové společnosti. Obdobná povinnost předložit dokumenty platí i v případě rozhodnutí mimo valnou hromadu (per rollam). Důležitým nástrojem kontroly je rovněž zápis z jednání valné hromady, který je provozovatel kolektivního systému povinen zaslat ministerstvu rovněž do 30 dnů ode dne jejího ukončení, a to v případě, že se na zápis vztahuje povinnost uložení do sbírky listin obchodního rejstříku podle zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v rozsahu, v jakém se ukládá do sbírky listin obchodního rejstříku.

Dle ustanovení odstavce 4 je provozovatel kolektivního systému povinen zajistit, aby výše peněžních příspěvků hrazených výrobcí za účelem zajištění kolektivního plnění pokrývala náklady na úklid odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu, kterého se osoby (protiprávně) zbavují mimo místa k tomu určená k jeho odkládání, a následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu pro výrobky v části D přílohy k tomuto zákonu, vynaložené obcemi, pro který bylo provozovateli kolektivního systému vydáno oprávnění k provozování kolektivního systému. Tímto ustanovením je implementována povinnost dle čl. 8 bodu 3 směrnice SUP, dle kterého členské státy zajistí, aby výrobci plastových výrobků na jedno použití uvedených v oddílech II a III části E přílohy pokrývali náklady na úklid odpadků vznikajících z uvedených výrobků a na následnou přepravu a zpracování těchto odpadků.

Dále aby výše peněžních příspěvků pokrývala náklady na soustředování odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu v rámci obecního systému odpadového hospodářství, jeho přepravu a zpracování, vynaložené obcemi; to platí pouze pro provozovatele kolektivního systému zajišťujícího kolektivní plnění povinností výrobců těchto vybraných plastových výrobků. Tímto ustanovením je implementována povinnost vyplývající z čl. 8 bodu 3. směrnice SUP, dle kterého pokud jde o plastové výrobky na jedno použití uvedené v oddíle III části E přílohy této směrnice, členské státy zajistí, aby výrobci kromě toho pokrývali náklady na sběr odpadu z těchto výrobků, které jsou vyhozeny v rámci veřejných systémů sběru odpadu, včetně nákladů na infrastrukturu a její provozování, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu. Tyto náklady mohou zahrnovat náklady na vybudování specifické infrastruktury pro sběr odpadu z těchto výrobků, jako jsou vhodné nádoby na odpad umístěné v místech, kde obvykle dochází ke znečišťování odpady.

Provozovatel kolektivního systému je povinen zjišťovat pro různé velikostní skupiny obcí výši průměrných nákladů vzhledem k úklidu odpadu a soustředování odpadu. Metodiku výpočtu nákladů na úklid odpadu musí provozovatel kolektivního systému vypracovat na základě průměrných nákladů zjišťovaných podle odst. 5 tak, aby odrážela reálné náklady na úklid odpadu, a tyto náklady nebyly stanoveny v nepřiměřené výši. Zde tato povinnost vychází z čl. 8 bodu 4 směrnice SUP, která stanovuje, že náklady, jež mají být pokryty podle odstavců 2 a 3 nepřesáhnou náklady, které jsou nezbytné k nákladově efektivnímu poskytování služeb uvedených v těchto odstavcích, a jsou transparentně stanoveny mezi dotčenými subjekty. Náklady na odklizení odpadků jsou omezeny na činnosti prováděné veřejnými orgány nebo jejich jménem. Metodika výpočtu musí být vypracována způsobem, který umožňuje, aby byly náklady na odklizení odpadků stanoveny v přiměřené výši.

K § 16

Kolektivní systém by měl být výrobcí založen a provozován za tím účelem, aby pro ně zajišťoval společné plnění povinností stanovených tímto zákonem. Pro společníka by provozování kolektivního systému mělo být výlučně prostředkem k plnění těchto povinností, nikoliv nástrojem k naplňování jiných cílů, například dosahování zisku za poskytování služeb. To i přesto, že kolektivní systém musí být otevřen i výrobcům, kteří nemají majetkovou účast na jeho provozovateli. Proto zákon stanoví, že společník provozovatele kolektivního systému musí své povinnosti stanovené tímto zákonem plnit prostřednictvím tohoto provozovatele, resp. musí s ním za tím účelem uzavřít smlouvu o kolektivním plnění.

K § 17

Zákon stanoví některé zvláštní povinnosti výrobcům, kteří plní své povinnosti prostřednictvím kolektivního systému. Údaje o množství vybraných plastových výrobků, které výrobce uvedl na trh, vykazuje výrobce provozovateli kolektivního systému v hmotnostních jednotkách. Povinnost vykazovat provozovateli kolektivního systému pravdivé a úplné údaje o množství vybraných výrobků, které uvedl na trh, by zpravidla měl provozovatel kolektivního systému zahrnout do smlouvy o kolektivním plnění. Tuto povinnost je ovšem třeba upravit zvlášť v zákoně s ohledem na povinnost provozovatele kolektivního systému kontrolovat výrobce, pokud jde o vykázané množství vybraných výrobků uvedených na trh [§ 53 odst. 2 písm. a) zákona o výrobcích s ukončenou životností]. Ze stejného důvodu je zákonem stanovena povinnost výrobce provedení těchto kontrol strpět. Zákon naopak nestanoví výslovně povinnost výrobce platit provozovateli kolektivního systému příspěvky na zajištění kolektivního plnění, přestože placení těchto příspěvků se v zákoně předpokládá, a to zejména s ohledem na ekomodulaci [§ 3 odst. 2 písm. q) zákona o výrobcích s ukončenou životností]. Vzhledem k tomu, že tyto příspěvky by neměly být chápány jako poplatek či platba podobná dani, je stanovení povinnosti k jejich placení ponecháno smluvní úpravě vztahů mezi provozovatelem kolektivního systému a výrobcem s tím, že zákon upravuje pouze základní kritéria, podle kterých provozovatel kolektivního systému příspěvek stanoví (§ 46 odst. 1 zákona o výrobcích s ukončenou životností). Výrobce současně musí kolektivnímu systému poskytnout nezbytnou součinnost při definování výše recyklačního příspěvku v rámci ekomodulace. Přestože povinnost „ekomodulovat“ je na straně kolektivního systému, nemůže mít daný kolektivní systém detailní přehled o jednotlivých výrobcích, které uvádějí výrobci na trh. Je proto nezbytné vytvořit legislativní regulaci, na základě které mohou kolektivní systémy nezbytné informace od výrobců získat.

Za účelem zamezení spekulativního uzavírání smluv o kolektivním plnění výrobce smí uzavřít smlouvu o kolektivním plnění pro daný druh vybraných plastových výrobků v části D přílohy k tomuto zákonu, které uvádí na trh, pouze s jedním provozovatelem kolektivního systému. Jedním z důvodů je skutečnost, že kdyby dané omezení neplatilo, výrobce by mohl být zapsán pro vybrané plastové výrobky jednoho druhu u více kolektivních systémů, přičemž v jednotlivých kalendářních čtvrtletích by vždy mohl vykázat své výrobky uvedené na trh tomu kolektivnímu systému, který by měl aktuálně stanoven v dané kategorii nejnižší příspěvek. Tato situace by pak značně komplikovala kontrolní činnost samotných kolektivních systémů, ale také ČIŽP, nehledě ke skutečnosti, že by významně negativně ovlivňovala samotné investiční a provozní aktivity kolektivních systémů, neboť jejich příjmová stránka by byla v čase značně variabilní a nejistá (tato situace odráží reálné chování

některých výrobců). Zároveň je regulována možnost přechodu výrobce od jednoho kolektivního systému k jinému, a to za účelem minimalizace administrativních nákladů na straně kolektivních systémů.

K § 18

Provozovatel kolektivního systému je dle tohoto zákona povinen plnit povinnosti týkající se hospodaření provozovatele kolektivního systému a vytváření rezervy určené na krytí budoucích nákladů podle § 46 odst. 1 až 4 a § 48 odst. 1 až 5 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně. Pro účely tohoto ustanovení zákon o výrobcích s ukončenou životností upravuje jednotná pravidla pro financování činnosti provozovatelů kolektivních systémů.

Zdrojem financování činnosti kolektivního systému jsou příspěvky výrobců, pro které provozovatel kolektivního systému zajišťuje kolektivní plnění povinností. Konkrétní výše těchto příspěvků nemůže být určena zákonem, neboť je závislá na mnoha vnějších faktorech (např. ceny služeb, ceny druhotných surovin, ekomodulace). Zákon však vymezuje základní kritéria, podle nichž musí provozovatel kolektivního systému příspěvek stanovit. Jde o typ, hmotnost, a objem (velikost) vybraných plastových výrobků, které výrobce uvádí na trh. Logicky musí mezi tato kritéria patřit i ekomodulace. Daná regulace souvisí se zákazem diskriminace zakotveným v § 44 odst. 2 zákona o výrobcích s ukončenou životností. Pro stejný typ vybraného výrobku tedy musí být provozovatelem kolektivního systému stanovena stejná sazba příspěvku, a výše příspěvku pak musí být přímo úměrná množství vybraných výrobků uváděných výrobcem na trh (případně již uvedených na trh podle toho, zda provozovatel kolektivního systému stanoví splatnost příspěvku zpětně nebo předem). Konkrétní výše příspěvku splňující tato kritéria musí být pak součástí smlouvy o kolektivním plnění mezi provozovatelem kolektivního systému a výrobcem.

Účelem provozování kolektivního systému není dosahování zisku. Proto zákon zakazuje provozovateli kolektivního systému případný zisk či jiné vlastní zdroje rozdělovat nejen mezi své akcionáře či společníky, ale i jakékoliv jiné osoby. Dosahuje-li provozovatel kolektivního systému při své činnosti zisku, měl by být tento zisk použit buď k úhradě případné předchozí ztráty anebo na provoz, rozvoj a zefektivnění kolektivního systému, což může znamenat například zintenzívnění osvětové činnosti. Hospodaří-li tedy provozovatel kolektivního systému se ziskem, měli by z toho mít užitek všichni výrobci zapojení do kolektivního systému, a to např. tím, že v dalším období dojde ke snížení příspěvku za uvedení výrobků na trh v rámci kolektivního plnění. V žádném případě nemůže být zisk kolektivního systému použit ke zvláštnímu prospěchu výrobců, kteří mají v provozovateli kolektivního systému majetkovou účast (akcionáři, společníci).

Peněžní prostředky získané z příspěvků výrobců včetně výnosů z nich je zakázáno používat k jiným účelům než k financování zajišťování činností, které zákon provozovateli kolektivního systému dovoluje (resp. v případě některých činností ukládá) vykonávat. Jednání v rozporu s tímto principem by vedlo k tomu, že by pro tyto výrobky po tom, co se stanou odpadem, nebylo zajištěno financování nakládání s nimi, což by mohlo znamenat negativní dopady na životní prostředí, respektive náklady z toho plynoucí by nesli jiní výrobci a potažmo i celá společnost.

K § 19

V tomto bodě zákona jsou popsány náležitosti pro případ, že se daný vybraný plastový výrobek nestane na území České republiky odpadem a dojde k vrácení obdrženého peněžního příspěvku výrobce osobě, která prokáže, že tento výrobek dodala nebo vyvezla do jiného členského státu. Ustanovení upravuje režim tzv. „refundací“, kdy ze strany výrobců je po kolektivních systémech nárokováno vrácení zaplacených příspěvků v případech, kdy vybrané výrobky uvedené na trh v ČR byly následně vyvezeny (do zemí mimo EU) nebo v rámci EU dodány do jiného státu. Z hlediska evropské regulace je refundace uvedena pouze v případě elektrozařízení, tzn. ve směrnici 2012/19/EU, a to konkrétně v čl. 12 odst. 5.

Jelikož příspěvek zaplatil výrobce, a provozovatel kolektivního systému má smluvní vztah pouze s ním, je stanoveno, že pokud osoba požadující refundaci příspěvku není výrobce, může provozovatel kolektivního systému vyžadovat doložení souhlasu výrobce (který dané výrobky uvedl na trh v ČR). Zároveň se stanoví časové omezení pro uplatnění nároku na refundaci příspěvku, a to do 28. února kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, v němž byl příspěvek uhrazen. Uplatnění tohoto nároku po již uzavřeném období, za které byla podána roční zpráva, by totiž mohlo zpětně ovlivnit údaje o množství vybraných výrobků uvedených na tuzemský trh. Za účelem eliminace rizika, že o vrácení příspěvků by mohlo být žádáno neoprávněně, zákon stanoví, že žadatel musí umožnit provozovateli kolektivního systému kontrolu oprávněnosti nároku a poskytnout mu nezbytnou součinnost, přičemž podmínky této součinnosti by měly být ze strany kolektivního systému předem nastaveny, a musí být jednotné ve vztahu ke všem žadatelům o refundaci. Toto ověření je oprávněn provádět auditor. V případě, že ověření prokáže nesplnění podmínek pro vrácení příspěvku, je žadatel povinen provozovateli kolektivního systému uhradit účelně vynaložené náklady na provedení kontroly. Zákon přitom nestanovuje lhůtu, do kdy musí kolektivní systém vývozci uhrazené příspěvky vrátit, neboť proces ověřování oprávněnosti refundací může být v řadě případů velmi zdlouhavý.

K § 20

Z důvodu zvyšování efektivity fungování kolektivních systémů je žádoucí, aby kolektivní systémy mohly v určitých oblastech svých činností vzájemně spolupracovat. Na základě konceptu vzájemné spolupráce kolektivních systémů zde existuje potenciál pro snížení nákladů v rámci zajišťování úklidu, soustřeďování, přepravy, zpracování odpadu z vybraných plastových výrobků nebo spolupráce v oblasti osvětové činnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že spolupráce mezi kolektivními systémy se může týkat i relevance dat, které Česká republika potřebuje získávat v návaznosti na ohlašovací povinnosti vyplývající z předpisů Evropské unie, je nezbytné, aby ministerstvo o dohodách, které mezi sebou kolektivní systémy uzavřou, mělo maximum informací. Z tohoto důvodu je navrhována povinnost oznámit ministerstvu existenci vzájemné spolupráce a současně je stanovena povinnost poskytnutí stejnopisu písemné smlouvy, kterou mezi sebou provozovatelé kolektivních systémů uzavřeli, či její notářsky ověřenou kopii, zaslat ministerstvu.

Pokud se jedná o možnost spolupráce kolektivních systémů v oblasti realizace osvětových aktivit, tato spolupráce není omezena jen na sdílení nákladů, ale také na jiné způsoby spolupráce, což mohou být jakékoliv vzájemně koordinované postupy při realizaci osvětových kampaní. Společný postup při provádění informačních kampaní ze strany více kolektivních systémů je přitom žádoucí z toho důvodu, že povede k odstranění nerovností

v množství investovaných nákladů ze strany nekooperujících kolektivních systémů (současný stav) a v konečném důsledku povede k vyšší efektivitě vynaložených nákladů a vyššímu efektu ve vztahu k cílům osvětových aktivit.

Kooperace mezi provozovateli kolektivních systémů by měla být výhradně v rámci nezbytně nutné spolupráce pro naplnění cílů navrhovaného zákona. Jakákoliv spolupráce jdoucí nad tento rámec vytváří potenciál pro narušení hospodářské soutěže, neboť může naplňovat znaky dohody ve smyslu zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění, a může tedy být v rozporu se soutěžním právem.

K § 21

Provozovatel kolektivního systému je povinen vést evidenci výrobců, s nimiž má uzavřenou smlouvu o kolektivním plnění; pro rozsah vedených údajů podle § 26 písm. a) až d), f) a g) se použije zákon o výrobcích s ukončenou životností.

Součástí roční zprávy budou informace o hmotnosti vybraných plastových výrobků uvedených na trh v uplynulém roce každým jednotlivým výrobcem. Dané ustanovení má předejít možnému riziku cíleně chybného vykazování množství uvedeného na trh. Zejména zde je cíleno na riziko podhodnocování hmotnosti výrobků uváděných na trh. Opatření má zjednodušit kontrolu vykazovaných dat a vytvořit transparentní prostředí mezi jednotlivými kolektivními systémy. S údaji bude MŽP zacházet jako s důvěrnými tak, aby nebyla dotčena ochrana obchodního tajemství provozovatele kolektivního systému a v neposlední řadě i jednotlivých výrobců (dle § 51 odst. 6 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně). Údaje získané z ročních zpráv o vybraných plastových výrobcích budou ministerstvem zveřejňovány prostřednictvím internetu, avšak pouze v podobě sumarizovaných dat, které nebudou spojeny s konkrétním výrobcem. Rozsah a způsob vedení evidence a obsah roční zprávy stanoví ministerstvo vyhláškou.

Ustanovení § 21 odst. 4 specificky upravuje povinnost provozovatele kolektivního systému předložit v rámci kontroly na požádání inspekce nebo ministerstva dokumenty dokládající pravdivost a úplnost údajů uvedených v evidenci a v roční zprávě o vybraných plastových výrobcích. Je tak zvláštním ustanovením k § 10 kontrolního řádu, neboť při porušení tohoto ustanovení navrhovaný zákon stanovuje vyšší sankci za přestupek než kontrolní řád („do 5 000 000 Kč“ oproti „do 500 000 Kč“).

K § 22

U tohoto ustanovení zákona se jedná o transpozici čl. 8a odst. 3 písm. d) bodu ii) směrnice o odpadech, podle kterého členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby každý výrobce nebo organizace vykonávající povinnosti týkající se rozšířené odpovědnosti výrobce jménem výrobců zavedli odpovídající mechanismus vnitřní kontroly, podporovaný v příslušných případech pravidelnými nezávislými audity, za účelem hodnocení kvality shromažďovaných a vykazovaných dat. Je tedy navrhována povinnost, aby provozovatel kolektivního systému prováděl každoročně audity za účelem ověření účetní závěrky a současně za účelem kontroly shromažďovaných a vykazovaných dat o množství vybraných plastových výrobků uvedených na trh. Zprávy o provedených auditech je provozovatel kolektivního systému povinen zasílat ministerstvu nejpozději do 6 měsíců od skončení ověřovaného období. Jejich zaslání má opět kontrolní význam. Minimální rozsah ověření

správnosti a úplnosti údajů o množství vybraných plastových výrobků uvedených na trh, které výrobci vykážali provozovateli kolektivního systému, stanoví ministerstvo vyhláškou.

K § 23

Pro kontrolu nad činností provozovatele kolektivního systému se použije § 54 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně. Zákon svěřuje kontrolu nad činností provozovatele kolektivního systému ministerstvu. V rámci této kontroly je ministerstvo oprávněno kontrolovat v omezeném rozsahu i společníky provozovatele kolektivního systému, neboť některé povinnosti a podmínky pro vydání oprávnění k provozování kolektivního systému stanoví zákon ve vztahu k nim. Z hlediska procesního režimu kontroly se použije kontrolní řád, pokud zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (resp. zákon o výrobcích s ukončenou životností) nestanoví jinak.

V případě zjištění nedostatku může ministerstvo uložit provozovateli kolektivního systému, aby ve stanovené lhůtě zjednal nápravu. V rámci svých kompetencí může také ministerstvo podat podnět ČIŽP k zahájení řízení o uložení pokuty, a to na základě provedené kontroly, případně může učinit obojí. Musí se jednat o porušení nebo nesplnění povinností nebo nedodržení podmínek stanovených provozovateli kolektivního systému (včetně kolektivně zajišťovaných povinností výrobců) nebo společníkům provozovatele kolektivního systému, případně o porušení podmínek stanovených v rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému.

Nezjednání nápravy ve lhůtě stanovené ministerstvem může mít za následek zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému, a to jak v případě nedostatku v činnosti provozovatele kolektivního systému (je-li kvalifikován jako závažné porušení povinností), tak v případě následného neplnění podmínek pro vydání oprávnění.

K § 24

Pro zánik oprávnění k provozování kolektivního systému se použije § 55 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně. Jelikož konkrétní zákonné požadavky jsou kladeny na osobu provozovatele kolektivního systému, je oprávnění k provozování kolektivního systému vydáváno jako nepřenosné na jinou osobu. Se zánikem provozovatele kolektivního systému by tedy mělo zaniknout i oprávnění k provozování kolektivního systému, neboť jeho přechod na právního nástupce zákon nepřipouští. Návrh zákona nicméně předpokládá, že oprávnění k provozování kolektivního systému zanikne již dnem zrušení provozovatele kolektivního systému (§ 168 a násl. občanského zákoníku), případně prohlášením příslušné právnické osoby za neplatnou (§ 129 občanského zákoníku), neboť v době mezi zrušením právnické osoby, resp. jejím prohlášením za neplatnou a jejím konečným zánikem by již nemělo být zajišťováno kolektivní plnění povinností výrobců, ale měly by být ze strany zanikajícího provozovatele kolektivního systému učiněny pouze kroky spojené s ukončením provozu kolektivního systému (zejména převedení peněžních prostředků na kolektivní plnění povinností podle § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností). Právnická osoba, jejíž oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo, je povinna převést peněžní prostředky podle § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně.

Oprávnění k provozování kolektivního systému dále zanikne rozhodnutím Ministerstva životního prostředí po projednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Na rozdíl od právní

úpravy v zákoně o odpadech však navrhovaný zákon v případě tohoto krajního opatření s dopady na plnění povinností mnoha výrobců nepřipouští správní uvážení, pokud jde o zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému, nebo jeho ponechání v platnosti. Obdobně jako je tomu v zákoně o výrobcích s ukončenou životností bude muset ministerstvo oprávnění k provozování kolektivního systému vždy zrušit, nastane-li některý ze zákonem stanovených důvodů. Na druhou stranu důvodem k jeho zrušení již nebude porušení jakékoliv povinnosti stanovené tímto zákonem, ale pouze takové porušení, které je možno považovat za závažné. Zákon pro tento účel stanoví způsob, jak má být posuzováno, zda jde o závažné porušení povinnosti, přičemž dále formou demonstrativního výčtu uvádí některá porušení povinností, která by měla být považována za závažná v uvedeném smyslu. Podmínkou zrušení oprávnění je přitom skutečnost, že provozovatel kolektivního systému nezjednal ve stanovené lhůtě nápravu, která mu byla před tím uložena. Dalšími důvody ke zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému jsou uvedení nepravdivých údajů v žádosti o jeho vydání nebo v dokladech připojených k žádosti a také následného neplnění podmínek pro jeho vydání.

V kontextu ustanovení § 55 odst. 2 písm. c) zákona o výrobcích s ukončenou životností je zjevné, že při každém porušení zákonné povinnosti ze strany kolektivního systému musí ministerstvo stanovit přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy. To se pak samozřejmě týká i porušení podmínek stanovených pro společníky kolektivního systému ve smyslu § 55 odst. 2 písm. b). Pokud tedy některý ze společníků přestane splňovat podmínky k tomu, aby mohl být společníkem kolektivního systému, musí i zde být kolektivnímu systému stanovena přiměřená lhůta ke zjednání nápravy. Zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému je tedy třeba považovat skutečně až za poslední prostředek k vynucení plnění povinností a podmínek stanovených zákonem pro provozování kolektivního systému s tím, že provozovatel kolektivního systému musí mít vždy možnost závadný stav napravit.

Ustanovení § 55 odst. 6 zákona o výrobcích s ukončenou životností, se týká ukončení činnosti kolektivního systému z rozhodnutí jeho provozovatele. K tomu je zapotřebí zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému na základě oznámení provozovatele, který musí ministerstvu doložit, že o zamýšleném ukončení činnosti informoval nejméně 6 měsíců předem výrobce, s nimiž uzavřel smlouvu o kolektivním plnění, a další smluvní partnery – především obce. Po zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému musí ještě provozovatel kolektivního systému učinit kroky podle § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností.

Za závažné porušení povinnosti provozovatele kolektivního systému se rovněž považuje nesplnění povinnosti podle § 15 odst. 7 tohoto zákona.

Ze stejných důvodů jako v případě řízení ve věcech vydání, změn nebo zrušení oprávnění k provozování kolektivního systému zákon stanoví, že účastníkem řízení o zrušení oprávnění je pouze provozovatel kolektivního systému.

Právní osoba, jejíž oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo, je povinna převést peněžní prostředky podle § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností obdobně. Právní úprava v § 56 zákona o výrobcích s ukončenou životností vychází z teze, že při zániku oprávnění k provozování kolektivního systému (ať už k němu dochází z jakéhokoliv důvodu podle § 55 odst. 1 zákona o výrobcích s ukončenou životností) musí být s dosud

nevyužitými peněžními prostředky získanými z příspěvků výrobců včetně výnosů z nich naloženo tak, aby i nadále sloužily účelu, pro který byly vybrány, tj. k zajištění splnění povinností výrobců ve vztahu k vybraným výrobkům, které uvedli na trh. Za tím účelem je navrhováno řešení, že tyto peněžní prostředky je povinna právnická osoba, jejíž oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo, převést ve lhůtě do 180 dnů provozovateli kolektivního systému, který plnění povinností výrobců převzal. Jestliže výrobci ze zanikajícího kolektivního systému přejdou k několika různým kolektivním systémům, převede se poměrná část peněžních prostředků mezi tyto jednotlivé provozovatele. Pro minimalizaci právní nejistoty je stanoveno, že poměrná část finančních prostředků, která má být převedena konkrétním provozovatelům kolektivních systémů, se stanoví jako poměr sumy veškerých peněžních prostředků uhrazených za výrobky uvedené na trh výrobci, kteří přešli k jinému provozovateli kolektivního systému, a které tito výrobci uhradili zanikajícímu kolektivnímu systému za posledních 24 měsíců, a sumy veškerých peněžních prostředků uhrazených za výrobky uvedené na trh a vykázané všemi povinnými osobami zanikající AOS za posledních 24 měsíců. Pro vyloučení pochybností jsou zde výslovně uvedeny i prostředky tvořící finanční rezervu, přestože i ta je vytvářena z peněžních prostředků vybraných na příspěvcích výrobců.

Uvedeným způsobem nemohou být převedeny peněžní prostředky připadající na výrobce, kteří s žádným provozovatelem kolektivního systému neuzavřeli novou smlouvu o kolektivním plnění z důvodu jejich dalšího plnění povinností v individuálním systému. V těchto případech by měly být dané finanční prostředky vyplaceny těmto individuálně plnícím výrobcům zapsaným v Seznamu na zajišťování povinností ve vztahu k výrobkům, které dříve uvedli na trh, a o které je nezbytné se náležitě postarat. V případech zániku výrobců stanovuje odstavec 3 pravidlo, že se dané peněžní prostředky převedou existujícím kolektivním systémům, a to podle aktuálního podílu v jednotlivých skupinách výrobků (příloha č. 1, § 76, příloha č. 6).

Podle § 185 občanského zákoníku zaniká právnická osoba zapsaná do veřejného rejstříku dnem výmazu z tohoto rejstříku, a pokud nepodléhá zápisu do veřejného rejstříku, zaniká podle § 186 téhož zákona skončením likvidace. Jestliže oprávnění k provozování kolektivního systému zaniklo z důvodu skutečnosti uvedené v § 55 odst. 1 písm. a) nebo d) navrhovaného zákona, která zároveň bude mít za následek zánik právnické osoby, je nezbytné převést peněžní prostředky postupem podle § 56 před samotným zánikem bývalého provozovatele kolektivního systému. Zákon proto stanoví, že zánik právnické osoby nemůže nastat dříve, než budou splněny povinnosti stanovené v § 56 odst. 1 a 3. Do splnění těchto povinností tedy příslušný orgán nesmí právnickou osobu vymazat z veřejného rejstříku, resp. nesmí být skončena likvidace, jde-li o právnickou osobu nezapsanou ve veřejném rejstříku.

Peněžní prostředky lze převést obdobně podle § 56 odst. 3 věty první zákona o výrobcích s ukončenou životností pouze tehdy, pokud na území České republiky nepůsobí žádný provozovatel kolektivního systému plnící povinnosti výrobce pro daný druh vybraných plastových výrobků podle tohoto zákona (podmínka zápisu do Seznamu výrobců podle zákona o výrobcích s ukončenou životností přitom není vyžadována).

K § 25 až § 27

Ustanovení § 25 vymezuje skutkové podstaty přestupků, kterých se může jako zvláštní subjekt dopustit výrobce nebo pověřený zástupce (právnícká nebo podnikající fyzická osoba) na úseku nakládání s vybranými plastovými výrobky porušením či nesplněním některé z povinností, které náležejí do široké skupiny povinností stanovených tímto zákonem výrobcí (neuzavření smlouvy s provozovatelem kolektivního systému, nevedení evidence, neoznačení vybraného plastového výrobku při uvedení na trh a další). V odstavci 2 jsou pak stanoveny výše pokut za jednotlivé přestupky, přičemž maximální výše pokuty je stanovena na částku 5 000 000 Kč.

Ustanovení § 26 vymezuje skutkové podstaty přestupků, kterých se může dopustit provozovatel kolektivního systému. Předmětem sankcí pro provozovatele kolektivního systému může být nesplnění celé řady povinností provozovatele kolektivního systému jako například nezajištění, aby výše peněžních prostředků hrazených výrobcí za účelem zajištění kolektivního plnění pokrývala náklady na úklid odpadu z vybraných plastových výrobků, neprovádění osvětové činnosti, nezajištění vedení evidencí, zpracování a zasílání ročních zpráv a jejich uchovávání a další povinnosti. Rozmezí pokut je pak stanoveno s ohledem na závažnost přestupků, přičemž nejvyšší částka je zde stanovena na 10 000 000 Kč.

Ustanovení § 27 stanovuje skutkové podstaty přestupků, kterých se mohou dopustit právnícké a podnikající fyzické osoby. Předmětem těchto sankcí může být například uvedení na trh nebo do oběhu vybraných plastových výrobků nebo výrobků z oxo-rozložitelného plastu, na které se vztahuje zákaz podle § 6. Dále jde například o provozování kolektivního systému bez oprávnění nebo nepřevedení všech dosud nevyužitých peněžních prostředků při zániku kolektivního systému. Za přestupky lze uložit pokuty v rozmezí od 5 000 000 do 10 000 000 Kč podle jejich závažnosti.

Jednotlivá ustanovení § 25 až § 27 stanovují za jednotlivé přestupky odpovídající sankce, které jsou diferencované se zřetelem na závažnost těchto protiprávních jednání. Značný počet skutkových podstat uvedených v těchto ustanoveních je dán velkým množstvím povinností stanovených tímto zákonem, které vzhledem ke svému významu musejí být vynutitelné, a současně požadavky na určité, přesné a jasné vyjádření skutkových podstat přestupků vyplývajících z obecné zásady *nullum crimen, nulla poena sine lege*. Současně jsou výše pokut pro jednotlivé skutkové podstaty přestupků stanoveny adekvátně vůči závažnosti, a to zejména ve vztahu k životnímu prostředí. Za nejzávažnější protiprávní jednání právníckých a podnikajících fyzických osob může být uložena pokuta až do výše 10 000 000 Kč. Zde se jedná např. o zajišťování nebo nabízení služeb kolektivního plnění povinností výrobců bez oprávnění k provozování kolektivního systému nebo vykonávání činnosti, která nesmí být předmětem činnosti provozovatele kolektivního systému.

K § 28

Ustanovení § 28 vymezuje společná ustanovení k přestupkům. Příslušnými správními úřady k projednávání přestupků jsou Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP), Česká obchodní inspekce (ČOI), Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) a krajské hygienické stanice s tím, že rozdělení příslušnosti mezi tyto správní úřady odpovídá vymezení jejich příslušným kontrolním kompetencím.

V případě, že provozovateli kolektivního systému zaniklo oprávnění k provozování kolektivního systému, má výrobce, který měl s provozovatelem kolektivního systému uzavřenou smlouvu o kolektivním plnění 3 měsíce na to, aby našel jiný způsob, jak plnit zákonné povinnosti, typicky uzavřít smlouvu s jiným provozovatelem kolektivního systému. Po dobu těchto 3 měsíců nemůže být uvedeným výrobcům udělena pokuta za neplnění stanovených povinností.

Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.

K § 29 až § 36

Správními orgány, které vykonávají státní správu na úseku předcházení vzniku odpadů z vybraných plastových výrobků a práv a povinností souvisejících s nakládáním s odpady z vybraných plastových výrobků jsou Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Česká inspekce životního prostředí, Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a orgány Celní správy České republiky.

Ministerstvo životního prostředí je na úseku upraveném navrhovaným zákonem ústředním správním úřadem a přísluší mu vykonávat vrchní dozor, v rámci něhož je oprávněno kontrolovat, jak ostatní správní úřady vykonávající státní správu na tomto úseku dodržují ustanovení tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení. Dále ministerstvo vydává některá rozhodnutí týkající se provozování kolektivního systému.

Ministerstvo průmyslu a obchodu podává vyjádření z hlediska své působnosti v řízení o žádosti, změně rozhodnutí, zrušení rozhodnutí či udělení souhlasu ohledně kolektivního systému.

Hlavním kontrolním orgánem, kterému je svěřena působnost kontrolovat dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí správních úřadů ve všech oblastech působnosti tohoto zákona je Česká inspekce životního prostředí. Jedná se zde zejména o kontrolu toho, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů a může uložit opatření a lhůty pro zjednání nápravy. Projednává celou řadu možných přestupků právnícké nebo podnikající fyzické osoby nebo pověřeného zástupce, který například nevede evidenci množství vybraných plastových výrobků, které uvedl na trh, neuchovává údaje z této evidence nebo nepředloží inspekci dokumenty dokládající pravdivost a úplnost. Dalším přestupkem může být například, pokud výrobce neprovádí osvětovou činnost.

Dalším kontrolním orgánem, který kontroluje, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona, je Česká obchodní inspekce. Ta kontroluje, jak jsou dodržovány povinnosti týkající se zákazu uvádění na trh nebo do oběhu pro vybrané plastové výrobky v bodech 1 a 6 části A přílohy k tomuto zákonu, výrobků z oxo-rozložitelného plastu a povinnosti týkající se označování vybraných plastových výrobků v bodech 1 a 3 části B přílohy zákona. Česká obchodní inspekce projednává přestupky, pokud právnícká nebo podnikající fyzická osoba jako výrobce nebo pověřený zástupce uvádí na trh nebo do oběhu v České republice vybrané plastové výrobky uvedené v bodech 1 a 6 části A přílohy k tomuto zákonu (vatové tyčinky, na které se nevztahuje zvláštní právní předpis a tyčky k uchycení a podpěře balónků, kromě balónků pro průmyslové či jiné profesionální a použití a upotřebení, jež nejsou distribuovány spotřebitelům, včetně

mechanismů těchto tyček) a dále pokud výrobce nebo pověřený zástupce uvádějící na trh některé vybrané plastové výrobky v bodech 1 a 3 části B přílohy zákona nezajistí, aby byly na svém obale nebo výrobku samotném opatřeny viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením, které konečným uživatelům poskytne informace o vhodných postupech nakládání s vybraným plastovým výrobkem, který se stal odpadem a o přítomnosti plastů ve vybraném plastovém výrobku. U této kontrolní povinnosti se tato kompetence ČOI vztahuje na vybrané plastové výrobky, kterými jsou hygienické vložky a tampony, které nejsou považovány za tzv. předměty běžného užívání (výrobky určené pro styk s potravinami a kosmetickými přípravky), a nespádají tak do zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Dále je v kompetenci ČOI pro povinnost označování stanovena kontrola vlhčených ubrousků, tj. předvlhčených ubrousků pro péči o domácnost. ČOI současně může při porušení stanovených povinností zajistit stažení těchto vybraných plastových výrobků z trhu.

Dalším kontrolním orgánem, který kontroluje, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona týkající se požadavků na označování vybraných plastových výrobků, je Státní zemědělská a potravinářská inspekce. V tomto případě se jedná konkrétně o kontrolu povinnosti označování tabákových výrobků s filtry a filtrů uváděných na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky. Ke kontrole tabákových výrobků i včetně jejich složek, kterými jsou plastové filtry, je SZPI kompetentní již dle zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ten v § 2 odst. 2 písm. g) uvádí, že „Pro účely tohoto zákona se dále rozumí složkou tabákového výrobku nebo výrobku souvisejícího s tabákovými výrobky tabák, přísady, papír, filtr, inkoust, kapsle, lepidlo a jakákoli látka či prvek přítomné v konečném tabákovém výrobku nebo výrobku souvisejícím s tabákovými výrobky“. Při porušení této povinnosti spáchá pachatel přestupek podle § 17c odst. 2 písm. e), k jehož projednání jsou příslušné inspektoráty Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Dalšími kontrolními orgány, které kontrolují, jak jsou právníckými a podnikajícími fyzickými osobami dodržována ustanovení tohoto zákona, jsou krajské hygienické stanice. V tomto případě se jedná o kontrolu zákazu uvádění na trh a do oběhu pro výrobky, kterými jsou přístroje (vidličky, nože, lžice, jídelní hůlky), talíře, brčka, nápojová míchátko, nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu, nádoby na nápoje a nápojové kelímky vyrobené z expandovaného polystyrenu, včetně jejich uzávěrů a víček. Dále jde o kontrolu označování vlhčených ubrousků, tj. předvlhčených ubrousků pro osobní hygienu a nápojových kelímků. Kontrola uvedených výrobků spadá do kompetence krajských hygienických stanic především z toho důvodu, že jsou tyto výrobky již v současnosti vymezeny jako předměty běžného užívání zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých zákonů.

Orgánům Celní správy České republiky je svěřena kontrola toho, zda dovozem není porušován zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a dále zda jsou označeny v souladu s § 8. V případě porušení zákazu uvedení na trh celní úřad nepustí dovážené vybrané plastové výrobky do volného oběhu. Generální ředitelství cel je pro ministerstvo, inspekci, Českou obchodní inspekci, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci a krajské hygienické stanice poskytovatelem údajů o vybraných plastových výrobcích ze svých evidencí a informačních systémů.

Kontrolním orgánům dává zákon možnost ukládat osobám v případě zjištění porušení povinností opatření a lhůty pro zjednání nápravy.

K § 37

Při výkonu kontrolní činnosti podle tohoto zákona se inspektoři a pověření zaměstnanci dalších správních úřadů prokazují průkazem vydaným příslušným kontrolním orgánem, který slouží jako doklad o jejich pověření ke kontrole ve smyslu § 4 odst. 3 písm. b) kontrolního řádu. To znamená, že k provedení kontroly nebude v těchto případech zapotřebí písemné pověření k jednotlivé kontrole.

K § 38

Ohlašování údajů z evidence vedené výrobcem, poskytování údajů a zasílání ročních zpráv o vybraných plastových výrobcích provozovatelem kolektivního systému podle tohoto zákona je plněno prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP) nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

K § 39

Zákon stanoví, že pro účely některých povinností dle tohoto zákona se počet obyvatel a počet obcí posuzuje na základě bilance zpracované Českým statistickým úřadem k 1. lednu kalendářního roku.

K § 40

Výrobci vybraných plastových výrobků vedou evidenci těchto výrobků od 1. ledna 2022, přičemž příslušné ohlašování ministerstvu provedou poprvé za rok 2022; MŽP totiž dle směrnice SUP reportuje údaje počínaje rokem 2022.

Dále je stanoveno, že provozovatel kolektivního systému zašle zpracovanou roční zprávu o vybraných plastových výrobcích ministerstvu poprvé nejdříve za rok 2022, z toho důvodu, že dříve MŽP dané údaje nepotřebuje a existuje teoretická možnost, že by provozovatel mohl získat oprávnění dříve (v roce 2021).

Ve spolupráci s Ministerstvem financí bylo doplněno přechodné ustanovení uvedené v odstavci 3. Je nutno upravit přechodné ustanovení pro výrobky, jejichž propuštění do stanovených celních režimů se po nabytí účinnosti zákona dostane do rozporu s tímto zákonem. Zatímco propuštěním do celního režimu volného oběhu problém prakticky nenastane, do rozporu se zákonem se dostanou plastové výrobky, jejichž dovoz je podle § 6 zákona zakázán, a které byly propuštěné do celního režimu dočasného použití, aktivního zušlechťovacího styku nebo uskladnění v celním skladu, před nabytím účinnosti daného zákona. Jedná se tedy o zboží, které nemá status zboží EU a které podléhá dohledu celních orgánů. Následná realizace formou propuštění do celního režimu volného oběhu nepřichází v úvahu, tudíž mohou nastat pouze varianty zpětného vývozu nebo zničení zboží pod pohledem celních orgánů. S odkazem na stanovený zákaz v § 6 návrhu též nepřichází v úvahu přenechání zboží státu. Dané ustanovení tedy sleduje vymezit dotčené situace a

stanovit přiměřenou lhůtu k tomu, aby faktický stav byl dán do souladu se zákonem. S ohledem na pouze dvě možnosti, které může deklarant navrhnout (viz zpětný vývoz nebo zničení zboží pod pohledem celních orgánů) se jeví jako přiměřená lhůta 6 měsíců, v rámci které si musí deklarant rozmyslet, jaký způsob řešení bude pro něj ekonomicky výhodnější. Jen pro úplnost je nutno uvést, že náklady na případné zničení zboží ponese též deklarant. Pokud by deklarant ve stanovené lhůtě nenavrl žádný způsob, jakým by měl být celní režim vyřízen, přistoupí příslušný celní úřad ke zničení zboží pod dohledem celních orgánů. Náklady na zničení by v takovém případě nesl též deklarant.

K § 41

Ustanovení se týká oznámení návrhu zákona v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti. Nutnost provést technickou notifikaci návrhu zákona vyplývá z toho, že jsou zaváděna některá omezení pro kolektivní systémy jakožto organizace vykonávající systémy rozšířené odpovědnosti výrobce. Nové požadavky mohou být vnímány jako relativně přísné, a tudíž by návrh zákona měl podstoupit proceduru technické notifikace.

K § 42

Navrhovaný zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2021. Tento termín byl stanoven z důvodu stanovení povinného transpozičního termínu směrnice SUP, který nabývá účinnosti dne 3. července 2021, a s ohledem na tzv. jednotné dny právní účinnosti podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., ve znění zákona č. 277/2019 Sb. Pro stanovení tohoto termínu účinnosti platí několik níže uvedených výjimek.

Výjimka dle písmene a) se vztahuje na ustanovení § 6 odst. 2, které nabývá účinnosti dnem 1. července 2022 a stanoví, že právnická nebo podnikající fyzická osoba nesmí uvádět vybrané plastové výrobky podle odstavce 1 do oběhu.

Dále § 10 odst. 1, § 15 odst. 4 až 6 a 8 a § 25 odst. 1 písm. g), která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2023. Zde vychází stanovení tohoto termínu z ustanovení směrnice SUP, která dle čl. 17 stanoví, že členské státy zajistí soulad s článkem 8 týkající se rozšířené odpovědnosti výrobce, v případě pokud se jedná o systémy rozšířené odpovědnosti výrobce, které byly zavedeny před 4. červencem 2018, a o plastové výrobky na jedno použití uvedené v oddíle III části E přílohy směrnice SUP, tj. tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh v kombinaci s tabákovými výrobky do 5. ledna 2023. Zákon tedy v tomto případě stanovuje termín účinnosti od začátku nového roku, počínaje 1. lednem 2023.

Další výjimka se vztahuje na ustanovení § 5 odst. 2 a 3 a § 27 odst. 1 písm. a), která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2024. Uvedená ustanovení se týkají povinnosti určit si pověřeného zástupce. Vzhledem k plnění příslušných povinností jako je například povinnost vést evidenci, stanovuje zákon termín pro povinnost pověřeného zástupce účinnost již od začátku roku 2024. Ustanovení § 10 odst. 2 nabývá účinnosti dnem 1. července 2024, kdy jde o povinnost hradit obcím náklady na úklid pro výrobky v bodu 2 a 3 části D přílohy tohoto zákona. Pro úhradu nákladů byl zvolen 1. červenec v souladu s tzv. jednotnými daty účinnosti (stejně jako u povinnosti určit si pověřeného zástupce), byť směrnice stanovuje

termín pro uvedení v účinnost právních a správních předpisů nezbytných pro dosažení souladu se směrnicí do 31. prosince 2024.

K příloze

Příloha zákona v návaznosti na směrnici SUP definuje skupiny vybraných plastových výrobků. Tato příloha obsahuje především skupiny vybraných plastových výrobků, které nejsou obaly ve smyslu zákona o obalech.

V části A této přílohy jsou vymezeny výrobky, které je od 1. července 2021 zakázáno uvádět na trh. Tato část přílohy zcela odpovídá znění části B přílohy směrnice SUP beze změn.

V části B přílohy tohoto zákona jsou vymezeny vybrané plastové výrobky, na které se vztahují požadavky na označování vybraných plastových výrobků. Uvedené vymezení výrobků odpovídá výrobkům v části D přílohy směrnice SUP, s výjimkou vymezení vlhčených ubrousků. Ty jsou zde rozděleny do dvou kategorií v závislosti na účelu jejich použití (vlhčené ubrousky pro osobní hygienu a vlhčené ubrousky pro péči o domácnost), z důvodu rozdílné kontrolní působnosti kontrolních orgánů.

V části C přílohy tohoto zákona jsou vymezeny vybrané plastové výrobky, na které se vztahují požadavky na osvětovou činnost. Jsou zde vyjmenovány výrobky dle části G směrnice SUP, mimo ty výrobky, které jsou považovány za obaly.

Část D přílohy k tomuto zákonu vymezuje vybrané plastové výrobky, na které se vztahují požadavky na určení pověřeného zástupce a úhradu nákladů na úklid odpadu. Ta vymezuje vybrané plastové výrobky dle oddílů II a III části E přílohy směrnice SUP, na které se vztahuje čl. 8 odst. 3 o rozšířené odpovědnosti výrobce.

V Praze dne 25. ledna 2021

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministr životního prostředí:

Mgr. Richard Brabec v.r.